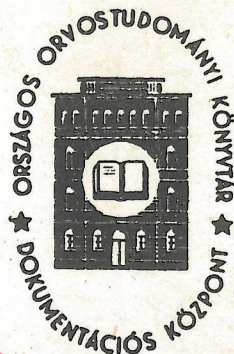

F 568/a

568/a

A pécsi orvostudományi értelem
mikrobiológiai intézetének
ÉRVÉNYTELEN

----- csoport ----- szám.

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS

1963
3. ÉVF.

1

SZÁM

BUDAPEST

ORSZÁGOS ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság x

x

x

Felölös szerkesztő:

x

x

Dr. SZÉKELY SÁNDOR

x

x

x

Szerkesztő:

x

x

TORDAY ALICE

x

x

x

Szerkesztőség:

x

x

x

Országos Orvostudományi

Könyvtár és Dokumentációs

Központ

x

x

x

Budapest, VIII.,

Szentkirályi u. 21.

x

x

x

XX

Felölös kiadó az Országos Orvostudományi Könyvtár és
Dokumentációs Központ igazgatója

- . -

A Z O R V O S I K Ö N Y V T Á R O S
Az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs
Központ

T á j é k o z t a t ó j a

1963

3. évfolyam

1. szám

T A R T A L O M

	oldal
Az Országos Orvostudományi Könyvtárügyi Tanács ülésai	3
A B u d a p e s t i O r v o s t u d o m á n y i E g y e t e m k ö n y v t á r o s a i i r j á k:	
POLÓNYI Péterné: A hálózati munka helyzete és jövő- je a budapesti Orvosegyetemen	7
Figyelőszolgálat a IV.Sebészeti Klinikán /P.P./	12
ROSKOVÁNYI Ernőné: Egy klinikai szakkönyvtár	14
KISVÖLCSEY Frigyesné: Mit nyújtott számomra a könyvtárosképző szaktanfolyam	20
VARGA Ferencné: A "Biblioteca Medica". Látogatás a római orvosegyetem könyvtárában..	24
A k ö n y v t á r i m u n k a k é r d é s e i	
PETHES Iván: Az orvostudományi művek osztályozá- sáról II.	30
TORDAY Alice: Állománygyarapítás az orvostudományi könyvtári hálózatban	43
Az "Egy érdekes kísérlet" margójára	70
S z e m l e	
Az "Excerpta Medica" /Gebri Julianna/	73
ARNOLD, Ch.K.: Referátumok készítése	82
K ö z l e m é n y e k - H i r e k	84

Jelen számunk munkatársai:

POLÓNYI PÉTERNÉ a Budapesti Orvostudományi Egyetem Könyvtárának munkatársa, ROSKOVÁNYI ERNŐNÉ az I.számú Sebészeti Klinika orvosi könyvtárosa, Dr. KISVÖLCSEY FRIGYESNÉ a Gyógynövény és Drogismereti Intézet megbízott könyvtárosa, VARGA FERENCNÉ a Budapesti Orvostudományi Egyetem Könyvtárának munkatársa, PETHES IVÁN a Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkatársa, TORDAY ALICE az Országos Orvostudományi Könyvtár munkatársa, GEBRI JULIANNA egyetemi hallgató.

AZ ORSZÁGOS ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁRÜGYI TANÁS ÜLÉSEI

Az Országos Orvostudományi Könyvtárügyi Tanács négy ízben ült össze 1962. folyamán az üléseken az orvostudományi könyvtári munka néhány fontos kérdését beszélték meg.

Az első ülést, februárban, a Kaposvári Megyei Kórház könyvtárában tartották, az ülés alkalmával nyitották meg a kórház ujonnan berendezett könyvtárát. A Tanács megvitatta az OOK 1961-ben végzett munkájáról készített jelentést, valamint az 1962. évi munkatervet. Ezen az ülésen hagyta jóvá az OOKT azt az ügyrend kerettervezetet, amelyet az OOK vezetősége készített és amelyet azután az alközponti könyvtáraknak az OOK megküldött. Az ügyrend tervezet mintául szolgált az alközponti könyvtárak ügyrendjeinek elkészítéséhez. Az orvostudományi könyvtári hálózat szervezeti- és működési szabályzata ugyanis /megjelent az 1961. november 16.-i Egészségügyi Közlönyben/ előírja, hogy a hálózat könyvtárainak is el kell készíteniük az ügyrendjüket. A továbbiakban az 1963-ra szóló devizás könyv- és folyóiratbeszerzés néhány kérdését vitatta meg a Tanács, hogy a kialakított szempontoknak megfelelően terjeszthesse az OOK vezetősége a következő tanácsülés elé a konkrét devizaelosztási tervet.

A következő ülés, amelynek fő témája tehát az 1963. évi deviza elosztás terve volt, áprilisban zajlott le. A Tanács

évről-évre nehezebb helyzetbe kerül a deviza elosztás meghatározása során. A devizakeret ugyanis évek óta változatlan, viszont több olyan tényező is van, amely az igények növekedésének az irányában hat. Ilyen tényező elsősorban a külföldi folyóiratok drágulása, amely évről-évre eléggé jelentős összeget tesz ki. Új intézmények is keletkeznek, amelyek ugyancsak bizonyos - és indokolt - igényekkel lépnek fel. Fejlődik a kórházakban folyó tudományos és kutató munka is, amelyhez ugyancsak több külföldi folyóirat beszerzése volna kívánatos. Végül évente néhány új orvosi folyóirat indul, amelyek közül néhánynak a beszerzése ugyancsak kívánatos és indokolt. Az OOKT mindezeket az igényeket és adottságokat figyelembe véve határozta meg az 1963-ra érvényes devizakereteket.

Az OOKT ezen az ülésén foglalkozott az OOK egy új munkaterületének a kiépítésével, nevezetesen a tudományos és oktató filmek ügyével. Az OOK 1962. tavaszán megkezdte az ilyen jellegű orvosi filmek gyűjtését, vagyis film-archivumot, filmtárat szervez. Az OOKT ezt az új munkaterületet igen fontosnak tartotta és nagy perspektívát lát benne.

Júniusban volt az OOKT harmadik ülése, amelyen elsősorban a Budapesti Orvostudományi Egyetem könyvtárának helyzetével és fejlesztési tervével foglalkozott a Tanács. A BOTE könyvtára az ország legnagyobb orvosi könyvtára, tevékenysége és fejlődése tehát az egész ország orvosi könyvtárügyére kihat. A Tanács ezen ülésén igen behatóan megvitatta mind a BOTE könyvtárának jelentését /amely magában foglalta a BOTE könyvtárhoz mint alközpont-hoz tartozó tag-

könyvtárak, klinikai és intézeti könyvtárak problémáit is/ mind azokat a szempontokat és javaslatokat, amelyeket a témával kapcsolatban az OOK szervezési és módszertani csoportja dolgozott ki. A BOTE rektorának képviselőiében az azóta elhunyt Hedri Endre professzor jelent meg az ülésen.

A vita során feltárultak azok a súlyos problémák, amelyekkel a BOTE könyvtára küzd, és a Tanács elismerte azt az áldozatkész munkát, amellyel a könyvtár dolgozói igyekeznek ezeket a problémákat megoldani és a munka és szolgáltatások színvonalát emelni. A fejlesztéssel kapcsolatos sokféle tennivalóról a Tanács határozatokat hozott, amelyek részletekbe menő alapos-sággal igyekeznek meghatározni a következő időszakban végzendő tevékenység irányvonalát. A határozatokat az OOKT javaslatként megküldte a BOTE könyvtár felettes szerveinek is.

A júniusi ülésén hagyta jóvá a Tanács az alközpontoktól addig beérkezett és az OOK vezetősége által megfelelően előkészített ügyrendeket, szám szerint 11 alközpont ügyrendjét.

A negyedik, novemberi ülésen elsősorban Szolnok és Veszprém megye orvosi könyvtárainak helyzetével és fejlesztési tervével foglalkozott a Tanács. A napirendhez meghívták a két megye illetékes egészségügyi vezetőit is. A megbeszélés során kiemelték azt a hatalmas fejlődést, amelyet a két megye - és általában a tanácsi orvosi szakkönyvtári hálózat - könyvtári munkája és könyvtárügye az elmúlt

másfél év alatt befutott. Sok szó esett a könyvvállomány, a folyóiratanyag és a könyvtári munka koncentráálásának a fontosságáról. Ezeken a területeken e két megyében értékes kezdeti eredmények születtek. A Tanács és a meghívottak igen széleskörűen vitatták meg a problémát és számos javaslat született a két megye orvosi könyvtárügye további fejlesztésének az előmozdítására.

A novemberi ülés második problémaköréként az OOK tájékoztató osztálya számolt be arról, hogy mennyiben veszik igénybe az orvosok az osztály információs szolgáltatásait. Az osztály megyei bontásban, grafikonokkal is ábrázolta az igénybevétel mértékét, amelyből az tűnt ki, hogy a gyakorló-orvosok általában ritkán fordulnak tudományos információért az osztályhoz. Az érdekes és szemléltető grafikonokat tartalmazó anyagot egyébként - az OOKT határozata értelmében - megküldtük valamennyi megyei főorvosnak tájékoztatás céljából. Ugyancsak az OOKT határozatának eredményeképpen fordítás-jegyzékeinket ezentul nem a tagkönyvtáraknak küldjük meg csupán, hanem közzétesszük az Orvosi Hetilap Horusában. Így információs tevékenységünk szélesebb körben válik majd ismeretessé, ami feltehetően az igénybevétel fokozódását is maga után vonja majd.

A Tanács a továbbiakban az alközpontokból és az országos intézmények könyvtáraitól az OOK-hoz beküldött ügyrendeket hagyott jóvá.

A BUDAPESTI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM
K Ö N Y V T Á R O S A I I R J Á K

A HÁLÓZATI MUNKA HELYZETE ÉS JÖVŐJE A BUDAPESTI
ORVOSEGYETEMEN

Szerepünket és feladatainkat az orvostudományi könyvtári hálózatban a 24/1960 Eü.Min. utasítás határozta meg, amely könyvtárunkat az Országos Orvostudományi könyvtár hálózati alközpontjává s ezzel a tanszéki könyvtári munka szervezőjévé és irányítójává tette.

A Budapesti Orvostudományi Egyetem Könyvtára az ország legnagyobb állományu orvosi könyvtára[✱], a hálózatához tartozó tagkönyvtárak száma országosan is a legmagasabb.

A 49 tagkönyvtárban kereken 165.000 kötet könyv és folyóirat segíti az egyetem kutató, oktató és gyógyító tevékenységét. Több mint húsz tagkönyvtár állománya kétezer,

[✱] A Könyvtár működését Az Orvosi Könyvtáros 1962. 1.száma ismertette. /szerk./

hété pedig ötezer kötet fölé emelkedik. Néhány tagkönyvtár már ki is nőtte a kis szakkönyvtár szűkebb kereteit, s a szakágon belül olyan teljességre tett szert, hogy a vidék szükségleteit is ellátja. /Ilyen például a II.Szemészeti klinika könyvtára./ Ha azonban tagkönyvtárainkat a könyvtárosi státusok szempontjából értékeljük, a helyzetet távolról sem tarthatjuk ennyire biztatónak: függetlenített könyvtáros mindössze 10 intézeti ill. klinikai könyvtárban dolgozik. Szakképzettség dolgában viszont már jobban állunk. 1960 óta 18 könyvtáros vett /vagy vesz/ részt az igen színvonalas könyvtárosképző tanfolyamon.

Rendszeres hálózati munkát Könyvtárunk csak 1961-től végez, s így még számos feladat áll előttünk.

A hálózati könyvvállományt felmérő leltározás - néhány tagkönyvtár kivételével - még 1960-ban megtörtént. A katalógus-készítés is megkezdődött, s ma már 27 könyvtárban szerzői, 21-ben pedig szakkatalógus is található. A szabályoknak megfelelő pontos cimleírást természetesen csak a szakképzett könyvtárosoktól várhatunk, de a Központi Könyvtárban készített és mindenhová eljuttatott havi gyarapodási jegyzék a kevésbé képzetteket is utbaigazítja.

A hálózati állománygyarapítás ésszerű megszervezése is nehéz problémát jelentett számunkra. Ma már mindenki előtt ismeretes, hogy a párhuzamos rendelések - devizagazdálkodás szempontjából - károsak, lehetőleg kiküszöbölendők. A helyes koordináció eredményei máris megmutatkoztak: 1963. évi tőkés folyóiratrendelésünkben a hálózati folyó-

iratállományt 33 új szaklappal bővítettük. Természetesen a feladatot teljesen még nem oldottuk meg, a koordináció "finomítása" még esztendőket vehet igénybe.

A jövő terveiből az egy épületben lévő hasonló profilu könyvtárak összevonását, "tömbösítését" emelném ki. Két kari könyvtár - a gyógyszerészi és fogorvosi karé - és három tömbkönyvtár létrehozását tervezzük.

Ezek a könyvtárak is szerves részei lesznek hálózatunknak, tehát munkájuk elvi irányítását, rendelkezéseik koordinálását, a módszertani tanácsadást a Központi Könyvtár végzi, a konkrét feladatokat pedig a szakképzett könyvtárosok látják el. Ezen kívül értékes munkájuk lesz a figyelőszolgálat létrehozása és ellátása. Tehát - bármilyen paradoxul is hangzik - fokozottabb centralizációval egybekötött decentralizációra kerül sor.

A Gyógyszerésztudományi Karhoz négy intézet tartozik. Ezek - miután néhány intézet a Hőgyes Endre utcai épülettömbből az 1970-re felépülő Nagyváradi-téri elméleti tömbbe költözött - egy helyre kerülhetnek majd. A Gyógyszerésztudományi Kari Könyvtárat a tervek szerint a Gyógyszerészi Szerves Vegytani Intézet megfelelően átépített jelenlegi padlásterében - kb. 300 m² - helyeznék el. Az új modern könyvtárnak 40 személyes olvasója, 20.000 kötetes raktára, külön kölcsönző-katalógus terme és feldolgozó szobája, ruhatára és dohányzója lesz.

Építkezésre lesz szükség a Fogorvostudományi Karon is. A tervek szerint a Mária-utcai Szájsebészeti Klinika épületére még egy emeletet huznak és a kari könyvtár itt foglalna helyet. Adatai pontosan megegyeznek a Gyógyszerész-

tudományi Kar könyvtáráéval, csak a raktára lenne kisebb, 15.000 kötetes, mivel jelenlegi állománya is kevesebb.

Tekintve, hogy a Karhoz négy klinika tartozik, a Mikszáth Kálmán tér 5.sz. alatt elhelyezett klinikák számára külön fiókkönyvtárat kell létesítenünk. Ez a kis könyvtár már 1963-ban megnyílik.

A hálózat legnagyobb, legkorszerűbb "tömbkönyvtárát" a Nagyvárad téri elméleti tömbben tervezzük kialakítani. Ez a könyvtár 8 intézet könyvanyagát egyesítené. Terveink szerint 30-30 személyes könyv és folyóiratolvasóterme, 2 kétszemélyes kutatószobája, mikrofilmolvasója, 60.000 kötetes raktára, 3 könyvtári dolgozóhelyisége /bibliográfia-tájékoztató, szerzeményező és feldolgozó, kölcsönző- és katalógusszoba/, dohányzója és ruhatára lesz.

A Pszichiátriai Klinika és a Neurológiai Klinika Tömbkönyvtára kialakításának lehetőségei olyan jók, hogy sem építkezésre, sem átalakításra nincs szükség. A Neurológiai Klinika kis állományu könyvtára minden nehézség nélkül beolvadhat a Pszichiátriai Klinika könyvtárába. A kedvező adottságok miatt mindez már jövőre megvalósul.

Az Egyetem egyik legégetőbb problémája a Hallgatói Könyvtár méltó elhelyezése. A perspektivikus terv erre is módot ad. A tervek szerint a Hallgatói Könyvtár /a Nagyvárad téri tömb elkészülte után/ az Üllői ut 26. számú épületbe költözik és szervezetileg a Központi Könyvtár egyik osztálya lesz. Az új könyvtár 100 személyes olvasójával, kb. 3000 kötetes szabadpolcos kézikönyvtárával, 30.000 kötetes raktárával, tágas kölcsönzőtermével és feldolgozószo-

bájával mindenben megfelel majd a korszerű követelményeknek.

Terveink a jelenlegi viszonyokhoz mérten talán tulzottnak látszanak, mégis, ha hálózatunk az Egyetemen folyó oktató- tudományos és gyógyító tevékenység méltó részese akar lenni, igényeink nem túlméretezettek.

P o l ó n y i Péterné

FIGYELŐSZOLGÁLAT A IV.SZÁMU SEBÉSZETI KLINIKÁN

- Ez a piros "pipa" a cím mellett annyit jelent: az oesophagus sebészete. Ez ugyanis professzor ur kutatási témája, az erről szóló folyóiratcikket tehát az ő számára jelöltem ki... Nagyon szeretem ezt csinálni, ilyenkor érzem igazán hasznos embernek magam - mondja figyelőszolgálati munkájáról dr. Gaál Félixné, a IV. számú Sebészeti Klinika könyvtárosa.

Hevenyésztett portréja: 1951-től könyvtáros, a figyelőszolgálatot öt éve látja el, mint mondja: "apám könyvkiadó volt, férjem orvos - mindkettőjüknek sokat segitettem - s már ez is szinte erre a munkára predestinált." Hajlamai, egyéni képességei és szerzett tapasztalatai szerencsésen találkoztak össze könyvtárosi, figyelőszolgálati munkája során a kutatók igényeivel. Segitette kivételes nyelvtudása is, a magyaron kívül 7 nyelven - németül, angolul, oroszul, franciául, olaszul, hollandul, finnül - beszél, illetve olvas.

A klinikán 30 orvos dolgozik, "közülük körülbelül tizen kértek meg, - mondja - hogy az őket érdeklő szakcikknek rendszeres kijelölésével segítsem kutatómunkájukat." Harminc folyóiratból hetenként 10-15 cikket válogat, jelöl ki. Módszere rendkívül egyszerű. Aszerint, hogy a folyóiratközlemény kinek a kutatási témájához "vág", a gondo-

san átnézett cikkek címeit a tartalomjegyzékben különböző "egyéni" jelekkel látja el.

A kézről-kézre vándorló folyóirat tartalomjegyzékéből, így mindenki egy pillanat alatt megtudja: mi az, ami számára érdekes. A szükséges cikkeket később különlenyomatban is megkéri, s a professzor számára érkező különlenyomatokról dokumentációt is készít.

De mindez csak az "alap", mert Gaál Félixné - főként a fiatal, nyelveket kevésbé ismerő kutatók kérésére - szívesen le is fordítja a kiválasztott cikkeket. A disszertálni készülők szintén hű segítőtársra találnak benne: az Index Medious-ból kijegyzi a megfelelő címeket, s ha a keresett folyóirat az országban fellelhető, a cikkek rövid tartalomkivonatát is elkészíti. /Éppen ezért a Kari Könyvtár egyik legszorgalmasabb látogatója./

A IV.számú Sebészeti Klinika könyvtárosának figyelőszolgálati munkája - véleményem szerint - követendő példa. A rendszeres cikkfigyelés - megfelelő dokumentációval kiegészítve - az orvosi kutatás hasznos, igen fontos segéd-eszköze lehetne, s növelhetné a könyvtárosi munka megbecsülését is.

/P. P./

EGY KLINIKAI SZAKKÖNYVTÁR

1961 nyarán neveztek ki az I.sz. Sebészeti Klinika könyvtárosává. A megtisztelő feladat igen váratlanul ért. A könyvtár átadása sajnos csak jelképesen történt meg és a tekintélyes kulcscsomó átvétele után teljesen bizonytalanul és talán kissé riadtan léptem át a klinika régi, komoly könyvtártermének küszöbét.

Semmi egyéb nem erősített, mint az Intézet vezetősége által belém helyezett bizalom és a könyvek iránti szeretet.

Az első napokban - be kell vallanom - szaktudás nélkül, pusztán a mindannyiunkban élő gyakorlati elgondolások alapján - kissé bizonytalanul és vontatottan ment a munka.

Hálásan kell megemlékeznem arról, hogy mind az OOK, mind pedig a BOTE könyvtára azonnal segítségemre sietett és a helyszínen szóval, magyarázatokkal és gyakorlati tanácsokkal utnak indított, megadta az új munkakörömhöz szükséges irányelveket. Így most már kissé biztosabb talajon kezdettem el a munkámat.

Elsősorban revizio alá vettem a teljes állományt. Sajnos kezdeti riadtságom nem volt alaptalan.

A könyvtár szekrényeiben lévő könyvek szabályosan szerepeltek ugyan a címlistákban, de sajnos a különböző osztályokra /pl. laboratórium, röntgen-osztály, gyógy-

szertár, stb./ használatra kihelyezett könyveknek semmi hivatalos nyoma nem volt. Sok esetben nem volt nyoma azoknak a könyveknek sem, amelyeket az intézet mint egy-egy kutató témájához tartozót szerzett be és amely megvétel után azonnal az érdekelt kezeihez került.

A könyvtár állományának feltárására csupán egy rövidített szerzői betűrendes katalógus szolgált. Szakkatalogus nem volt.

Szeptemberben beiratkoztam az OOK szervezésében megindult könyvtárosképző tanfolyamra és így viszonylag rövid idő után lehetővé vált a tanultak "gyakorlati alkalmazása".

A klinika könyvtára kis könyvtár. Állomány 3000 kötet.

Az állomány leltározása után szabványos címleirással kezdtem el az egész könyvállomány szabványkartonos, gépelt szerzői betűrendes katalógusának és szakkatalógusának felállítását, utóbbinál követve az OOK harmincas szakszisztemét.

A IX. szakot /sebészet/ intézetünk igényeinek megfelelően tovább bontottam az alábbi 25 szakra:

1. Sebészi anatomia	9. Műtéttan
2. Sebészi physiologia	10. Anaesthesiologia
3. Sebészi pathologia	11. Idegrendszer-sebészete
4. Sebészi diagnostica	12. Szív-érrendszer "
5. Műtéti előkészítés,
utókezelés	13. Mellkas-tüdő "
6. Általános sebészet	14. Emlő sebészet
7. Sebészeti tankönyv	15. Nyelőcső sebészet
8. Sebészeti kézikönyv	16. Gyomor-duodenum "
	17. Máj-epeutak, hasnyálmirigy sebészet

18. Vékony-vastag-végbél sebészet
19. Koponya-gerinc sebészet
20. Végtagok sebészete
21. Traumatologia
22. Plasztikai és helyreállítási sebészet
23. Háborus sebészet
24. Orthopaedia
25. Gerontologiai sebészet

Raktározásunk "hagyományos módszerekkel" történik. A könyvek a különböző nagy betűkkel jelölt szekrények polcain sorakoznak egyéni szakrendben. Az egyes szekrények különböző szakokat jelölnek, ezen belül a könyv egy sorszámot kap. A raktári jelzet ennek megfelelően pl. D/16, ami azt jelenti, hogy a D szekrényben - sebészi anatómia, fiziológia, patológia, diagnosztika szakon belül - a 16. könyv. Raktári rendszerünk korszerűsítése tehát a jövő egyik feladata lesz.

A kölcsönzés "kombinált módszerrel" történik, itt is hatnak még a hagyományok. Ez a módszer - ha nem is rendszerezített és általánosan elfogadott /1. kölcsönzési szabályzatok/- Könyvtárunk gyakorlatában bevált és kielégítőnek mondhatom.

Füzetes kölcsönzési módot folytatok, amely az olvasó neve szerint tartja nyilván a kölcsönzött könyveket. A füzetben az első oldalon a beiratkozás sorrendjében sorszámot kapnak az olvasók /egy-egy olvasó részére több lapot tartok fenn/ és a sorszámmal ellátott oldalakon történik a kölcsönzés, amit aláírással igazolnak. Szignoval és a dátummal ismerem el a megfelelő rovatban a könyv visszahoza-

talát. A könyvbe történő bejegyzéssel pillanatok alatt áttekinthető, kinél, mióta, hány könyv van.

Ezek után egy könyvtári nyugtára jegyzem fel a kölcsönzéssel kapcsolatos szükséges adatokat /szerző neve, mű címe, kiadási hely, év, raktári jelzet, kölcsönvevő neve,/ majd a nyugtát a kölcsönzött mű helyére állítom őrlapként. Visszahozatakor megsemmisítem. Ezeket a nyugtátömböket intézetünk régebben saját könyvtári használatára nyomtatta. A nyugta fejzetén az intézet neve és címe szerepel.

A bekötött folyóiratok kölcsönzése is hasonlóképpen történik.

Kötetlen folyóiratokat "elvben" nem kölcsönzünk, ezt igazolná a kifüggesztett "házi könyvtári szabályzat" is. Gyakorlatban azonban ha egy-egy olvasónk nem tud helyben olvasni, inkább kikölcsönözzük, hiszen a drága folyóiratokat nem azért vásároljuk, hogy a könyvtár elfekvő állományát gyarapítsák, hanem elsősorban azért, hogy olvassák, megismerjék és hasznosítsák.

A katalógusokat, prospektusokat, kiadói árjegyzékeket szabadon szemléltetem, lehetővé téve így mindenki számára, hogy érdeklődési körének megfelelően megismerje az új könyveket és kiválaszthassa a részére fontosakat.

Egy erre a célra rendszeresített külön füzetben jegyzem fel esetenként az egyéni kívánságokat is. Továbbá, ismerve általában olvasóink témakörét, írásban vagy szóban

fel szoktam hívni figyelmüket egy-egy újonnan megjelent műre.

Klinikánk orvosai havonta egyszer beszámolót tartanak a folyóiratanyagból. A kijelölt témákhoz kikeresem a szükséges és kapcsolódó anyagot. Alkalmasszerűen fordításokat is végzek, és megírom az idegennyelvű különlenyomat-kéreseket, illetve megküldöm a tőlünk kért különlenyomato-
kat.

A különlenyomatokkal kapcsolatban mint negativumot sajnos meg kell említenem, hogy a BOTE könyvtára felszólítására igyekeztem volna számon tartani, illetve jelenteni az intézet orvosainak tudományos tevékenységét. Írásban fordultam az orvosokhoz, majd szóban is kértem, nyujtsák be a könyvtárnak különlenyomataik egy-egy példányát, de érthetetlen okok miatt - ritka kivételes esetektől eltekintve - csak ellenállásba ütköztem. Még ma sem tudok ennek a felszólításnak eleget tenni, sőt már abban is hagytam a kísérletezést.

A mindennapos könyvtári feladatokon kívül alkalmasszerűen témafigyeléssel is foglalkozom, kérésre, vagy ismerve az egyéni témaköröket, önállóan, felhiva egy-egy témába-vágó cikkekre az érdekeltek figyelmét.

A közelmúltban a klinika kívánságának megfelelően "fotodokumentációt" állítottunk fel. Az érdekesebb műtéti esetekről fényképet készítenek és a könyvtár feladata lesz a fotoanyag gyűjtése, megőrzése és feltárása.

A könyvkatalógus rendszerhez hasonlóan két katalógust tervezünk erre a célra: az egyiket a műtéti területeknek

megfelelően a következő huszas felosztásban bontottuk fel:

1. fej, arc	11. lép, hasnyálmirigy
2. nyak	12. gyomor
3. pajzsmirigy	13. vastagbél
4. nyelőcső	14. vékonybél
5. mellkasfal	15. végbél
6. tüdő	16. szív
7. mediastinum	17. érrendszer
8. érrendszer	18. felsővégtagok
9. hasfal	19. alsó végtagok
10. máj, epeutak	20. egyéb.

Az így elhelyezett szabványkartonokra a beteg nevét, korát, diagnózisát, a műtét nemét és idejét jegyzem fel, szükség esetén megjegyzést. A másik katalógust a betegek neve szerint betűrendben állítottuk fel. A karton hátlapjára egy tasakot ragasztottam, ide helyezem be a filmet és egy fényképmásolatot. Egyik katalógus automatikusan utal a másikra és így a legrövidebb időn belül megtalálhatja bárki a keresett fotoanyagot, akkor is, ha történetesen csak a beteg nevére, vagy csak a műtét nevére emlékszik.

Szeretném végezetül megjegyezni, hogy soraimat mindössze beszámolóknak szántam, hisz ujat, jót, rövid könyvtárosi mul-tam miatt nyújtani nem tudok.

Azt szeretném inkább elérni, hogy visszhangra találva érté-kes eszmecserék szülessenek és ezzel ne csak klinikáink könyvtári munkája, hanem közvetve egész hálózatunk munkája fejlődjék, tökéletesedjék.

R o s k o v á n y i Ernőné

MIT NYUJTOTT SZÁMOMRA A KÖNYVTÁROSKÉPZŐ SZAKTANFOLYAM?

Mint a Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógynövény és Drogismereti Intézetének adminisztratív dolgozója 1960 nyarán megbízást kaptam, hogy az intézet könyvtárát rendezzem.

A feladatot egy akkoriban megjelent Raktári körlevél tette időszerűvé, amely előírta a könyvek tételes leltározását és értékük megállapítását. A felvétel eredményét címleltárkönyvbe kellett rögzíteni. A körlevél felsorolta, hogy a leltárkönyv milyen rovatokat tartalmazzon és azokba milyen adatokat kell bejegyezni. Nem adott utasítást - miután ez nem is volt célja - arra, hogy a könyveket milyen rendszer szerint kell raktározni, a raktári jelzetest a könyvön hol kell feltüntetni, hogy a katalóguscédulának milyen adatokat kell tartalmaznia stb.

A könyvek leltározását nagy igyekezettel végeztem és munkámat azzal az érzéssel fejeztem be, hogy az előírásnak mindenben eleget tettem, amit egyébként az ellenőrzéssel megbízott szervek megállapítása is igazolt.

A több hónapig tartó munka alatt nagyon megszerettem a könyveket és a könyvtárat, és különös öröömre szolgált, amikor arról értesültem, hogy az Országos Orvostudományi

Könyvtár és Dokumentációs Központ és az Országos Széchényi Könyvtár középfoku könyvtárosképző tanfolyamot indit, amelyre természetesen azonnal jelentkeztem.

Már az első előadások beváltották reményeimet és meggyőződtem arról, hogy a tanfolyam két éve alatt nemcsak az általános műveltséghez elengedhetetlen ismereteimet lesz módomban felfrissíteni, hanem megszerezhetem mindazokat a szakmai ismereteket, amelyek egy könyvtáros részére feltétlenül szükségesek.

A tanfolyamon a "könyvismeret" tantárgy keretében sorra tárgyaltuk a tudományok és művészetek minden ágának történetét és bibliográfiáit. Nagy érdeklődéssel figyeltem az előadásnak a biológiával foglalkozó szakaszát, ahol sorra találoztam azokkal a speciális kézikönyvekkel és bibliográfiákkal, amelyek az említett könyvrendezés alkalmával kezemben voltak. A sok új között régi ismerősként üdvözöltem Jávorka Sándor különböző években megjelent Növényhatározóit, Gombocz Endre Növényteni irodalom bibliográfiáját, Rapaics Rajmund Magyar Biológia történetét.

A könyvtártan előadásain ismerkedtem meg a könyvtár tudományának legfontosabb kérdéseivel: a könyvtári berendezés, az állománygyarapítás, a katalógusok, a raktározás, az olvasószolgálat és a dokumentáció alapelveivel. Az előadásokat hallgatva önkéntelenül is párhuzamot vontam a kíváncsú szempontok és intézetünk könyvtárviszonyai között. Az állománygyarapításnál fő szempont, hogy a kiválasztás-

nak az olvasó szükségletéhez kell igazodnia, és tekintettel kell lennie a művek időszerűségére. Intézetünkben ez nem mindig valósítható meg, mert törekvéseinknek gátat szab a rendelkezésünkre bocsátott keretösszeg elégtelensége.

Sokszor azonban úgy éreztem, hogy intézeti könyvtárunk működése korszerű. Így pl. széleskörű könyvtárközi kölcsönzést folytatunk részben társintézetek, részben olyan vidéki vállalatok részére, amelyek egyébként nem tudnának hozzájutni egy-egy ritka szakmunkához, vagy cikkhez.

Foglalkozott a tanfolyam a könyv történetével, keletkezésével, alakulásával a legrégibb időktől napjainkig. Elsjátítottuk a tanfolyamon a filozófia, a történeti materializmus, a politikai gazdaságtan, a tudományos szocializmus és a művelődés-politika alapjait. Megismertük az Egyetemes Tizedes Osztályozás rendszerét, célját és eredményeit. Gyakorlati szempontból leghasznosabb tárgynak találtam a "feldolgozás" című tárgyat, ahol alkalmam volt megtanulni a katalóguscédulák kiállításának és használatának szabályait. Ez nyújt lehetőséget a könyvtárosnak arra, hogy legfontosabb feladatát a kezelése alatt álló könyvtár állományát megismerje, és így a mindennapi munkában hasznosítani tudja. A katalógus a könyvtár tükré. Ha ez a tükör nem a valódi képet mutatja, akkor a könyvtár holt anyaggá válik, nem tudja betölteni hivatását. Lehetőséget nyújtott a tanfolyam végül arra is, hogy egy-egy választott idegen nyelvet tanulhassunk.

Ahogy teltek a hónapok, szinte előadásról-előadásra világosabban láttam, hogy a könyvtár, amelynek kezelését napi munkám mellett továbbra is végzem, nem mindenben felel meg a szakszerűség követelményeinek. Ezért elhatároztam, hogy amint időm engedi, a tanultak alapján szakszerűen átrendezem. Ennek során új katalóguscédulákat készítek, és a betűrendes katalógussal párhuzamosan szakkatalógust állítok össze. Az eddig szakok szerint elhelyezett állományt nagyságrend szerint fogom rendezni. A jobb helykihasználással sok könyvet tudok majd elhelyezni anélkül, hogy újabb állvány vagy szekrény beszerzése válna szükségessé.

A folyóiratok kezelését máris módosítottam, és a korábbi gyakorlattal szemben a nyilvántartás és leltározás most már előírás szerint történik.

Mint említettem, a könyvtári munkára napi munkám mellett csak kis időt tudok szakítani, ezért az egyik legfontosabb feladatot a figyelő szolgálatot sajnos nem tudom el látni.

A kétéves tanfolyammal tanulmányaim nem fejeződtek be. Az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ előadás sorozattal gondoskodik a könyvtárosok továbbképzéséről. Az előadások folyamatosan tárgyalják az időszerű kérdéseket, amely lehetővé teszi, hogy az orvosi könyvtárban dolgozók feladatukat kellő téjékozottsággal lássák el.

Dr. K i s v ö l c s e y Frigyesné

A "BIBLIOTECA MEDICA"

Látogatás a római orvosegyetem könyvtárában

Ha az ember Rómába érkezik, a vasutvonal és az autótutak a Porta Maggiore mellett haladnak át az ősi városfalakon. Innen néhány száz lépésnyire van a Termini pályaudvar és az egyetemi város, a Citta Universitaria is. A Termini kétséget kizáróan Európa legművészibb építésű pályaudvara. Modern, mintha csak ma épült volna és beláthatatlanul nagy. Az utasnak eláll a lélegzete, amikor lelép a vonatról, kicsinek, tehetetlennek és gyámoltalannak érezné magát, ha nem ragadná meg podgyászát az emberismerő facchino /hordár/ és gyors léptekkel nem vezetné el a meg nem szűnő sokadalomban. Így jutottam ki a fém- és üveghomlokzatu óriás előcsarnokból az este is nappali fényben uszó térre az autófeljáróhoz, ahol a hordár pillanatok alatt begyömöszölt egy kocsiba. Így aztán a csillogó babérfasor örökzöld leveleit és az Esedra kut színes fénnnyel megvilágított vizoszlopát már csak az autó ablakán keresztül láthattam.

Ugyanilyen lenyűgöző hatást tett rám, amikor az egyetemi városhoz érkeztem. A Citta Universitaria végeláthatatlan parkosított területen fekszik s csatlakozik a régi Policlínico épülettömbjéhez. A Terminit is, a Citta Universitariát is 1931-ben építették.

A telefonkönyvben Università címszó alatt kikerestem az orvosi könyvtárat. Mindjárt az elején meg is találtam. Odatelefonáltam, kértem valakit, aki németül, angolul, vagy franciául beszél. Azt mondták, nincs ott ilyen /ugy gondoltam, a közelben nincs/ és így olasz nemtudásomat összeszedve elmagyaráztam, hogy budapesti orvosegyetemi könyvtáros vagyok, szeretném megnézni a könyvtárukat és bepillantást nyerni az életébe. Ó, végtelen örömmel rendelkezésemre állnak.

Odamentem. Nagynehezen keresztülvergődtem a klinika- és intézetrengetegen és jobbra-balra kérdezősködve, a kert vége felé sikerült megtalálnom a Policlinico Umberto I. épületét. Fehér márvány előcsarnok, széles márvány lépcső. Az I. emeleten otthonosan hangzó felirat: "Biblioteca Medica". Kis előcsarnok csigalépcsővel, bal sarkában íróasztalnál joviális bácsi. Kézzel-lábbal elmeséltem neki, mi járatban vagyok. Előzékenyen leültetett, majd kihívott egy könyvtárosnőt. Vele is olaszul kellett beszélgetnem - milyen kár, a direttrice /igazgatónő/, aki beszél idegen nyelveken, szabadságon van, de majd próbál előkeríteni valakit, aki franciául tud valamelyest. Hát nagyon valamelyest tudott. Várt izzadtam, amig valahogyan megérttettem magam vele és a válaszait is inkább kitaláltam, mint megérttettem.

Bevezetett az olvasóterembe. Kb. hasonló nagyságu terem, mint a mi olvasótermünk, csak ovális alakú. Földtől a mennyezetig könyvespolc, egyik hosszanti oldala előtt ferdepolcos állványon a legújabb folyóiratszámok, - egyik keskeny oldalán katalógusszekrény.

1. Szerző szerinti katalógus: alacsony gerincű, hosszukás formátumu könyvekbe kötött lapok, kézzel írva. Egyik kötet, a "P" betűs /periodica/ a folyóiratkatalógus; - átlapoztam, sok alapvető folyóiratuk nincs meg, mint pl. a Virchow's Archiv.
2. Tárgykatalogus: fehér, megvonalazott, 10x14 cm-es kartonlapok, kézzel írva.
3. Helyrajzi /topografia/ katalogus 9x12 cm-es megvonalazott kartonlap.
4. "Catalogo unico", ezt a firenzei Biblioteca Nazionale küldi meg nekik, nyomtatva, minden megjelenő olasz orvosi könyvről.

A Könyvtár mostani formájában 1925-ben alakult, illetőleg akkor vált ki az 1711 óta fennálló régi könyvtárból, oly módon, hogy az 1925 előtti könyvek és folyóiratok a régi-ben maradtak /a még élő folyóiratok előző évfolyamainak kivételével/, az 1925 utániak pedig már csak az új könyvtárban találhatók. A régi könyvtár - Biblioteca Lancisiana - köteleinek száma: 17.900, ebből 380 ősnymtatvány.

A Biblioteca Medica állománya: 80.000 kötet. Rendszeresen 200 folyóirat jár. "Magyar is van köztük?" kérdeztem.

"Igen" válaszolja ujjongva a nő, és elém rak egy bolgár lapot. "Ez? Ez nem magyar, ez bolgár." "Ó, pardon, nem ezt akartam mutatni" - és kihoz egy román folyóiratot. Bucarest - Budapest, úgy látszik, túl hasonlóan hangzik és mikor talán kissé ironikusabban, mint akartam volna,

megmagyaráztam neki, hogy az nem ugyanaz, nagyon elszé-
gyelte magát és milliószor elnézést kért, mert ezek sze-
rint magyar folyóirat nem jár. És ismételten sajnálkozott,
hogy nincs otthon a direttrice, ő az, aki a Könyvtár min-
den csinját-binját ismeri, ő jobban tudott volna tájékoz-
tatni. Én is nagyon sajnáltam és bosszankodtam magamban.

2 hét múlva a tengerpartról visszajövet még 1 napra kiszáll-
tam Rómában /elvégre Rómán nem lehet csak úgy keresztül-
utazni, - ki tudja, eljutok-e oda még egyszer az életben,
de meg ez a könyvtárdolog is izgatott, hátha megjött már
a direttrice/. Felhívtam - megjött. Szívesen lát. Szimpa-
tikus középkorú nő, bölcsész doktor. Elegáns szobában foga-
dott, sok könyv, kényelmes fotelek, Cinzano, cigaretta. Mi-
után megtudtam tőle a Könyvtár alakulására, történetére és
állományára vonatkozó adatokat, a Könyvtár személyzete
iránt érdeklődtem. Tizen dolgoznak. A, B és C kategóriába
vannak sorolva.

"A" kategória

egyetemet végzettek, havi fizetés	90-150.000 L
-----------------------------------	--------------

"B" kategória

gimnáziumi érettségi, havi fizetés	70.000.- L
------------------------------------	------------

"C" kategória

felső ált.iskola, havi fizetés	40.000.- L
--------------------------------	------------

Ezekén kívül irodasegéd és portás, havi fizetés	35.000.- L
--	------------

Majd az orvoskönyvtári hálózatot hoztam szóba, van-e ott ilyen? "Nincs. Minden intézeti könyvtár autonóm." - Vezetnek-e központi címjegyzéket az intézetek könyvtári állományáról? "Sajnos, nem". /Én persze minden ilyen nemleges feleletre elmondtam, hogy nálunk -- és közben eszembejuttott az ismert német dicsekvés: "Bei uns zu Hause --"/. - Az olvasótermükben 50 férőhely van, olvasóforgalmuk 50-60 olvasó naponta. Könyv- és folyóiratkölcsonzés olyan módszer szerint történik, mint nálunk. - Könyvbeszerzés? Pénzkeretükön belül, mindig megveszi, amint valami fontos külföldi, vagy belföldi orvosi könyv megjelenik, természetesen az olvasók igényeit tekintetbe véve. -

A közismert indexelő folyóiratok /Index Medicus, Excerpták, Zentralblattok/, Handbuchok ott is megtalálhatók /jóleső érzés volt az idegenben ezeket az otthoni jóbarátokat viszontlátni/. - Nyitvatartási idő? "De. 9-1-ig". 1-ig?! És délután? "Délután nincs nyitva". És a dolgozók? "Mi is csak de. vagyunk bent, 6 óra a munkaidő." Az órára néztem, már két óra mult. Sietve megköszöntem a szíves vendéglátás és a részletes felvilágosítást, bocsánatot kértem, hogy így munkaidején túl feltartottam, sajnos nem tudtam, hogy csak 1-ig vannak nyitva. Kérve az olvasóterembe, ott már egy lélek sem volt, se olvasó, se dolgozó. De azért, amíg kikisért, sebtében még rögtönöztem egy kis budapesti idegenforgalmi propagandát. Meg is ígérte, hogy ellátogat Pestre, talán már jövőre, ha az tényleg olyan szép és kellemes. Mindjárt ki is vett egy névjegyet a táskájából, átadta, hogy tudjam, hogy ő az, ha majd telefonál. Én névjeggyel sajnos nem tudtam

viszonozni, csak amugy szerényen egy kitépett noteszlap-
ra felirtam a nevemet, meg Könyvtárunk telefonszámát és
mint jó ismerősök váltunk el. A rivederci!

V a r g a Ferenccné

A K Ö N Y V T Á R I M U N K A K É R D É S E I

AZ ORVOSTUDOMÁNYI MŰVEK OSZTÁLYOZÁSÁRÓL

II.

Bevezető fejezetünkben igyekeztünk az osztályozás néhány alapfogalmát tisztázni. A továbbiakban sorra szemügyre vesszük azokat az általános és speciális osztályozó rendszereket, melyek hazai problémáink megoldásában segítséget nyújthatnak.

Elsőként vizsgáljuk meg azt az egyetemes osztályozó rendszert, amely világviszonylatban és hazánkban is a legáltalánosabban elterjedt: az "Egyetemes Tizedes Osztályozás"-t /továbbiak során ETO/.

A rendszer megalkotója az amerikai Melvil DEWEY, aki 1876-ban, mint az amhersti kollégium könyvtárosa rájött arra, hogy a tárgyak és fogalmak osztályozásánál, azok jelölésére a tizedestörtek sajátosságaiban rejlő lehetőségeket kiválóan fel lehet használni. A tizedestört értékét ugyanis döntően a tizedesponttól jobbra eső első helyen álló számjegy határozza meg, s ez a törtérték újabb számjegyek hozzáírásával végtelenül osztható. Az oszthatóságnak ez a lehetősége a tizedesszámokat kiválóan alkalmassá teszi az osztályozásban való felhasználásra. De alkalmasak erre

azért is, mert az osztályozás szempontjából az egész számok numerikus sorrendjével szemben éppen a fentiek miatt a tizedes törtek sorrendje logikainak, szisztematikusnak fogható fel. Ha az emberi ismereteket tíz főosztályba soroljuk, s ezeket egy-egy tizedes számmal jelöljük /0,0-0,9-ig/, akkor minden egyes főosztály újabb számjegy hozzáírásával tíz osztályra, az újabb számjegy hozzáírásával tíz alosztályra, stb. osztható fel, s ezt elméletileg végtelenül lehet folytatni. Az egyszerűbb írásmód érdekében Dewey a nullát és a tizedespontot mindenütt elhagyta, de a jelzetként használt számok továbbra is tizedestörtnek tekintendők, mert ez a rendszer, a jelzetek felépítése és a jelzetek sorrendje szempontjából döntő. A rendszer a "Tizedes Osztályozás" /továbbiakban TO/ hamarosan elterjedt Amerikában, mert Dewey már fiatalon vezető szerepet játszott az amerikai könyvtári életben. /Előbb megindította a híres Library Journal-nek, majd az Amerikai Könyvtáros Egyesület /ALA/ alapítója, végül, mint a Columbia Egyetem könyvtárigazgatója, alapítója az első könyvtáros iskolának./

1895-ben ül össze Henri LAFONTAINE és Paul OTLET kezdeményezésére az a nemzetközi bibliográfus kongresszus, mely tervbe vette egy kurzus világbibliográfia kiadását és nemzetközi bibliográfiai hivatal felállítását. A kongresszus jóváhagyta és támogatta a vállalkozást és Institut International de Bibliographie /IIB/ néven meg is alakult az a nemzetközi szervezet, amely hivatott lett volna a világbibliográfia anyagát összegyűjteni és kiadni. /Az Intézet 1937-től kezdve Federation International de Documentation /FID/ néven folytatja működését./ A hatalmas vállalkozás a saját sulya alatt összeroppan, de a könyvtárak számára maradandó eredményt hozott. A minden eddigi méretet felülmúló cimanyag rendezésére az IIB ugyanis olyan megfelelően hajlékony és tagítható szakrendszert keresett, mely alkalmassá tehető ilyen nagy anyag megfelelő osztályozására. A vizsgálódás során a Dewey-féle TO-ra esett a választás és ennek fejlesztésére hívták életre a ma Central Classification Committee /CCC/ néven működő központi /egykor nemzetközi/ osztályozási bizottságot, mely a TO átalakítását a továbbiakban elvégezte. Megkülönböztetésül Dewey rendszerétől a továbbfejlesztett

rendszert Egyetemes Tizedes Osztályozásnak nevezték el. A fejlődés során a szakrendszer hatalmas méretűvé nőtt.

E rövid történeti visszapillantásunk után vizsgáljuk meg közelebbről ezt a ma már több százezer tárgyszót tartalmazó rendszert, milyen a felépítése, apparátusa általában, ezen belül az orvostudományban. Tekintettel arra, hogy az orvostudományi könyvtári hálózatban működő könyvtárosok többsége még nem végezte el az OOK tanfolyamát, szükségesnek tartjuk a rendszer rövid összefoglaló ismertetését.

Azt már elmondtuk, hogy az ETO átvette Dewey tizedestört alapötletét, valamint tudományfelosztását is. Az ETO tíz főosztálya tehát a következő:

- 0 Általános művek
- 1 Filozófia
- 2 Hittudomány
- 3 Társadalomtudományok
- 4 Nyelvtudomány
- 5 Természettudományok
- 6 Alkalmazott tudományok
- 7 Művészetek
- 8 Irodalom
- 9 Földrajz, életrajzok, történelem

/A rendszerben - mint arról már szó volt - a tízes szám nem szerepelhet, ezért a 0 /nullás/ az első főosztály./ Minden főosztály további tíz osztályra oszlik, pl.

6 főosztály

- 60 Általános művek az alkalmazott tudományokról
- 61 Orvostudomány

- 62 Mérnöki tudomány
- 63 Mezőgazdaság
- 64 Házigazdaság
- 65 Ipar, kereskedelem
- 66 Vegyipar, kémiai technológia
- 67 } Könnyűipar
- 68 }
- 69 Építőipar

Minden osztály tíz alosztályra, pl.

61 osztály

- 611 Anatómia
- 621 Fiziológia
- 613 Egészségügy
- 614 Közegészségügy
- 615 Gyógyszertan
- 616 Kóroktan
- 617 Sebészet
- 618 Nőgyógyászat, szülészet
- 619 Állatorvostan, összehasonlító orvostan

Minden alosztály tíz szakra, pl.

612 alosztály

- 612.0 Általános fiziológia, elméletek
- 612.1 Vér és vérkeringés
- 612.2 Légzés
- 612.3 Emésztés, táplálkozás
- 612.4 Mirigyek, elválasztás, kiválasztás, nyirok
- 612.5 Állati hő
- 612.6 Szaporodás, nemzés
- 612.7 Mozgásszervek, hang, hő
- 612.8 Idegrendszer, érzékszervek

/E két utóbbi felosztásban a 610, illetve a 612.9 szak nem került betöltésre./

Minden szak tíz alszakra, pl.

612.1 szak

- 612.11 A vér általános tulajdonságai
- 612.12 A vér kémiai tulajdonságai
- 612.13 A vérkeringés hidrodinamikája
- 612.14 Vérnyomás
- 612.15 A vérkeringés sebessége az artériákban, vénákban, hajszálerekben, azok mérése
- 612.16 Pulzus
- 612.17 Szív
- 612.18 Vasomotorikus idegek
- 612.19 A különböző szervek hatása a vérkeringésre

Példáinkból néhány az ETO-ra jellemző tanulságot mindjárt szűrjük le.

1. Minél hosszabbak lesznek egy-egy főosztályban szereplő fogalmak jelzetei, annál szűkebb fogalmat jelöl és viszont, minél rövidebb a jelzet, annál bővebb tartalma a fogalom.

2. A számok /jelzetek/ balról jobbra haladva meghatározzák a jelzetünkben kifejezett fogalom rendértékét. /Pl. 612.2 jelzetben: 6 főosztály, 61 osztály, 612 alosztály, 612.2 szak./

3. Bemutatják a jelzetek tagolásának módszerét. Az ETO az áttekinthetőség, tagolás, könnyebb kiejthetőség miatt a jelzetekben minden harmadik számjegy után pontot tesz. /Később szó lesz róla, hogy bizonyos esetekben korábban is alkalmazható a jelzetben pont, de ennek jelentése más./

A különböző jelzetek egymásutánjának meghatározása az ETO-ban a kezdőknek nehézségeket szokott okozni. A következő jelzetek: 331, 14, 5, 78, 6, 614, 56, 8, 92 helyes sorrendje nem az 5, 6, 8, 14, 56, 78, 92, 311, 614 lesz, mint a sorszámok esetében. A tagokat tizedestörtként kell felfog-

nunk, ezért tanácsos eleinte a könnyebb érthetőség kedvéért a jelzetünk elé mindig 0,-t képzelnünk. Így kapjuk tehát a helyes sorrendet, mely a következő lesz:

Tizedestörtek

ETO jelzetek

0,14	14	Filozófiai rendszerek
0,331	331	Munka, munkáskérdés
0,5	5	Természettudományok
0,56	56	Paleontológia
0,6	6	Alkalmazott tudományok
0,614	614	Közegészségügy
0,78	78	Zene
0,8	8	Irodalom
0,92	92	Életrajzok

Az ETO a rendszerbe foglalt fogalmakat két jelzetalkotási főcsoportra osztja:

1. Az egyes tudományokban használt fogalmakat - a legáltalánosabbaktól az egyedi fogalomig - az ugynevezett **f ő t á b l á z a t i** számokkal határozza meg,
2. azokat a fogalmakat, melyek bizonyos **k ö z ö s** ismeretfőjegyeket tartalmaznak, - fogalmak, melyek megismétlődnek és melyek bármely tudományra, vagy szakterületre vonatkoztathatók - a **f ő t á b l á z a t o k** mellett kidolgozott **ugynevezett k ö z ö s a l o s z t á s o k** rendszerébe foglalta. A közös alosztásoknak a rendszere igen fejlett és további két jellegzetes csoportra oszlik: az **ö n á l l ó s e g é d t á b l á z a t o k k a l** rendelkező általánosan közös alosztásokra és az ugynevezett **k o r l á t o z o t t a n** közös alosztások rendszerére. Előbbiek az ETO bármelyik fő táblázati jelzetéhez csatlakoztathatók, utóbbiak használata az egyes tudományágakra, szakterületekre korlátozódik és a fő táblázatokban, azok között - megkülönböztető jellel ellátva - tüntetik fel őket.

Lássuk tehát a közös alosztások rendszerét, jelölésük módját:

A közös al- osztás	J e l e /és kiejtése/	Példa a használatra
a/ Általános közös alosztások		
Nyelvi	= /egyenlő/	413-20 Angol szótár
Formai	(0) /zárójel nulla/	611(05) Anatómiai folyó- irat
Földrajzi	(...) /záró- jel.../	614(42) Közegészségügy Angliában
Népi /faji/	(=) /zárójel egyenlő/	613 (=914.99) A cigányok egészség- ügye
Időbeli	"." /idézőjel/	618"17" A nőgyógyászat a 18. században
Névalosztás	A/Z	92 Pasteur Pasteur élet- rajza
Szempon- tszerinti	.00 /pont nulla nulla/	02.001 A könyvtártudo- mány és elméleti szempontból

b/ Korlátozottan közös alosztások

Kötőjeles /mi- nuszos/	- /minusz/	611-012 Teratológia
Pont nullás	.0 /pont nulla/	612.01 Általános fizio- lógiai kérdések

Megadott példáink bemutatták, hogy valamely fő táblázati számhoz csatolt közös /általánosan, vagy korlátozottan közös/ alosztás segítségével számos újabb fogalmat fejezhe-

tünk ki. /Vigyáznunk kell azonban, mert ha valamely fogalomra főtáblázati szám áll rendelkezésre, úgy helyette közös alosztást használni t i l o s! / Gazdagítja az ETO-val kifejezhető fogalmak mennyiségét az a tény, hogy a jelzeteket kombinálni is lehet. A főtáblázati számok nem csak önmagukban használhatók, - ekkor egyszerű jelzetnek nevezzük őket - hanem valamely másik főtáblázati számmal vagy közös alosztással kombináltan is - ezt összetett jelzetnek nevezzük. A kombináció kétféle lehet, aszerint, hogy: 1. főtáblázati számokból, vagy 2. főtáblázati számok és közös alosztások kombinációjából alkotjuk-e jelzetünket. A főtáblázati számok kombinációjára három lehetőségünk van:

A kombináció	J e l e /és kiejtése/	Példa a használatra
Összegezés	+ /plusz/	612 + 618 Fiziológia és nőgyógyászat
Kiterjesztés	/ /per, vagy törve, vagy -tól-ig/	612/614 Különböző orvos- tudományi kérdé- sekről szóló összefoglaló mű
Viszonyítás		
a/ mellérendelő	: /kettőspont/	519:612 A valószínűségszá- mitás a fizioló- giában
b/ alárendelő	[...] /szögle- tes zá- rójel/	612[519] -"-

A fenti főtáblázati jelzeteket természetesen tovább kombi-
nálhatjuk a közös alosztásokkal, amelyekből az ETO szabá-

lyai értelmében többet is csatlakoztathatunk egymás mellé.
Lássunk erre is egy példát:

616.988.23(420)"17"(043.3)=30 A gyermekbénulás Angliában
a 18. században. Németnyel-
vű doktori disszertáció.

Ha ezt a jelzetet elemeire bontjuk, úgy a különböző jel-
zetelemek élesen elválnak egymástól. Nézzük most már a
jelzet teljes felépítését, mely a következő elemekből te-
vődik össze:

A főtáblázati szám:

6 Alkalmazott tudományok

61 Orvostudomány

616 Pathológia

.9 Fertőző és ragályos betegségek

.98 Specifikus fertőzések

.988 Virusfertőzések

.2 Neurotropikus virusfertőzések

.23 Paralizis-virus okozta fertőzések, Poliomyeli-
tis, gyermekbénulás

A földrajzi közös alosztás:

(4) Európa

(41/42) A Brit szigetek, mint földrajzi egység

(420) Anglia

Az időbeli közös alosztás:

"17" Az 1700-1799-ig tartó időszak, azaz a 18. század

A formai közös alosztás:

(04) Brosurák, előadások, disszertációk, stb.

(043) Akadémiai tézisek, fejtegetések, viták, stb.

(043.3) Disszertációk

A nyelvi közös alosztás:

=30 Német nyelv

Megadott példánk még egy lehetőség bemutatására alkalmas, ugyanis a jelzetben meghatározott tanulmány a kérdést a fertőző és ragályos betegségek szemszögéből vizsgálta. Ha egy másik tanulmány a poliomyelitis neuropathológiás vetületét tárgyalja a következő jelzetet kapjuk /egyszerűség kedvéért most a közös alosztásokat elhagyjuk/:

616.832.21-002.1-036.22, amely jelzet a következő elemek összetételéből született:

6 Alkalmazott tudományok

61 Orvostudomány

616 Pathológia

616.8 Idegek és idegrendszer pathológiája, Neuropathologia

.83 Idegrendszer organikus megbetegedések

.832 Gerincagyi szervi megbetegedések, Myelopathia

.2 A gerincvelő szürke állományának megbetegedései, Substantia grisea medullae

.21 Cornua anteriora et lateralia. Mellső és oldalsó gerincnyulványok megbetegedései

-002 Gerincvelőgyulladás, Myelitis

.1 Akut gerincvelőgyulladás, Myelitis acuta

-03 A betegségek különböző formái, azok kezelése, lefolyása, stb.

-036 A betegség lefolyása, Prognosztika

.2 A terjedés módja, Pandémiák, epidémiák

.22 Járványok, járványtan. Epidémiák, epidemiológia

Ha valaki a bemutatott két példa megoldását ETO-táblázattal a kezében kíserte, úgy lépésről lépésre előrehaladva és a közbeeső területeket is megvizsgálva, arra a megállapításra

juthat, hogy a rendszer rendkívül hajlékonyan és többsikuan határozza meg az egyes fogalmakat a legáltalánosabbtól az egyediig. Példázza azt is, hogy mennyel jobban közeledünk az egyedi fogalomhoz, annál hosszabbak lesznek jelzeteink, de azt is, hogy az egyedi fogalmat paralel sikon is megközelíthetjük. Nem feltétlenül kell azonban a fenti "jelzetszörnyetegig" eljutnunk - nem is elrettentő példaként hoztuk elő - hiszen az esetek többségében ennél lényegesen rövidebb jelzetekkel is kifejezhető a dokumentum tárgya. Fontos azonban, hogy osztályozási döntéseinket a gyakorlat során rögzítsük - legjobb ezeket feljegyezni - és döntéseinkhez konzekvensen tartssuk magunkat.

A tuloldali táblázat szemléltetően mutatja, hogyan tagolódnak és függnak össze az osztályozásnál tekintetbe jövő elemek.

Az ETO használóinak hatalmas táborá van, de nem kisebb ellenzőinek száma sem. A rendszer mellett és ellene számos figyelemre méltó érv és ellenérv hangzott már el. Anélkül, hogy ezeket a pro és kontra érveket külön-külön megvizsgálánk, összegezzük őket.

Az ETO-t védelmezők főérvei a következőkben foglalhatók össze:

1. A rendszer az emberi tudás egészét fogja össze és a végletekig menően tagol, részletez;
2. Gyakorlati rendszer, melynek számokból álló jelzetei egyértelmű leolvasást biztosítanak, ezért nemzetközileg jól használható;

AZ OSZTÁLYOZÁSNÁL TEKINTETBEN JÖVŐ OSZTÁLYOZÁSI ELEMÉK

- 14 -

A dokumentum
belső elemei

Tárgy	Osztály	{	Összefoglalva	{	Összegezés	{	szomszédos fogalommal /			
					Viszonyítás	{	távoli fogalommal +			
						{	Mellérendelés :			
					Alárendelés	{	alanyi (0:0/9)			
						{	tárgyi 0/9			
					 0/9					
					Felosztva	{	Különféle szempontok szerint00			
							Tartalmi elemek szerint	{	tágabb érvénnyel -0/-9	
					{	szűk érvénnyel01/.09				
					Egyed	Név	 A/Z			
Hely- és időmeghatározás	Hely	{	antropológiai	Népi, faji alosztások (-)						
			Ókori történelmi alosztások (3)							
		{	földrajzi	{	Fizikai földrajzi elosztások (2)					
			{	Topográfiai alosztások (4/9)						
	Idő	{	kronológiai 1-/2							
			fenomenológiai 3/7							
	Anyagi megjelenés (0)									
Nyelv -										

3. A rendszer megfelelően hajlékony, mert a jelzetek különböző összetételével elérhető a fogalmak több síkon való megközelítése, ugyanakkor a be nem töltött helyek a fejlődés számára megfelelő lehetőségeket nyújtanak az új fogalmak logikai törés nélküli beiktatásához.

Az ETO ellen hangoztatott főérvek:

1. Tudományrendszerezése már megjelenésekor avult szemléletet tükrözött, a felépítésben komoly ideológiai és logikai torések vannak.
2. Egyes főosztályai túlszűfoltak, ugyanakkor mások üresen tátonganak; egymáshoz szorosan összetartozó főosztályok egymástól távol estek, közöttük szerves kapcsolat nincsen /pl. 54 kémia, 66 vegyészet/.
3. A számok képzése igen mechanikus, az egyes relációk nem tükröződnek a valóságnak megfelelően.
4. Az új tudományok, szakterületek beosztása számára nincsen elegendő hely, ezért az új szintézisek és új speciális tudományok nem nyernek a rendszerben megfelelő elhelyezést.

Mindkét érvelésben sok igazság van. Azonban az ETO fejlesztési tervei ezeket az ellenérveket figyelembevéve az elmentmondásokat igyekezzenek kiküszöbölni. Egyes területeken már lényeges javulás tapasztalható. /Folyt.köv./

P e t h e s Iván

ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS AZ ORVOSTUDOMÁNYI KÖNYVTÁRI HÁLÓZATBAN

Az orvostudományi könyvtári hálózat megszervezése és kialakulása során egyre több olyan könyvtári probléma merül fel, amelyek megoldása általában eltér az egyéb szakkönyvtárakétól. Az orvosi könyvtárak állománya speciális - orvostudományi és egészségügyi szakirodalom - ezért állománygyarapításuk segédeszközei, módszerei is sajátosak.

A könyvtárakban összegyűjtött irodalmi - jelen esetben szakirodalmi - anyagot állománynak nevezzük. Ez az "állomány" azonban soha nem kész, befejezett. A könyvkiadás és a folyóiratirodalom állandó növekedése arra készteti a könyvtárost, hogy folyamatosan újabb szakirodalmi termékkel egészítse ki a meglévőket, vagyis állományát gyarapítsa.

Az állománygyarapításnak három fázisa van:

1. a művek kiválasztása
2. a kiválasztott művek beszerzése
3. az állománybavétel.

Jelen utmutatóban az állománygyarapítás első két fázisával foglalkozunk, mivel az állománybavételről /leltározás stb./ a 2. számú "Módszertani Utmutató"-ban már volt szó. /Mégjelent Az Orvosi Könyvtáros 1961. 3. számában is./

I.

AZ ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS ÁLTALÁNOS SZEMPONTJAI

Az állománygyarapítás alapja az orvosi könyvtár g y ü j -
t ő k ö r é n e k meghatározása. Az egyes könyvtárak
gyűjtőkörét az Országos Orvostudományi Könyvtár utmuta-
tásai alapján elkészült, ill. elkészülő ü g y r e n d e k
szabályozzák. A gyűjtőkört elsősorban a könyvtár jellege,
feladatai szabják meg: különbséget kell tenni a kutatási,
az oktatási feladatokat ellátó és a kizárólag általános
gyógyító tevékenységet folytató egészségügyi intézmény
között.

Az állománygyarapítási munka t e r v s z e r ű s é g e
az ésszerű, jó könyvtári munka lényeges feltétele.

1. Tervszerűség a költségvetési keret ütemezésében. He-
lyes, ha a keretet mindenek előtt felbontjuk könyv és
folyóiratkeretre. A folyóiratkeret ugyanis általában és
nagyobb részben már az év elején elköltjük a folyamato-
san, vagy ujonnan rendelt folyóiratok megrendelésére.
Ezen kívül szükséges folyóiratkeretünkből bizonyos ösz-
szeg tartalékolása is, hogy az év közben befutó - főleg
devizás - pótköltségekre és az év közben induló új fo-
lyóiratok előfizetésére legyen fedezetünk.

A könyvkeretből mindenek előtt a tárgyévra rendelt devi-
zás könyvek forint értékének megfelelő összeget kell leszá-
mitanunk. Fontos, hogy figyelemmel kísérjük előző évi
könyvrendeléseink beérkezését is, mert gyakran előfordul,
hogy a devizás könyvek egy vagy több éves késéssel fut-
nak be. Így az elmaradt megrendelésekre is tartalékolnunk
kell. Ezután készítsük el a fennmaradó keret negyedéves
bontását.

A könyvtáros - mint minden gazdasági vonatkozású munkát - a költségvetési keret ütemezését is a Gazdasági Hivattal együtt végzi.

2. A könyvtárosnak éberén kell figyelnie az állomány fejlődését, ügyelnie kell arra, hogy a könyvek, folyóiratok szakszerű megoszlása - a gyűjtőkör és az intézmény profilja szerint - mindig egyensúlyban maradjon.

Hálózatunkra jellemző - az eddigi tapasztalatok szerint -, hogy könyvtárosaink nem irányítják az állománygyarapítást, hanem kizárólag a felmerülő igényeket igyekeznek kielégíteni.

Igen helyes, ha a könyvtáros a kívánságokat desiderata-katalógusban vagy füzetben nyilvántartja. /Ebben a katalógusban szabvány katalógus karton nagyságu papírlapokon lehet a mű adatait feltüntetni, hogy a legközelebbi rendelési terminusra készen álljon./

Minden kórházban, egészségügyi intézményben vannak kutatók, tudományos munkával intenzíven foglalkozó orvosok, akiknek igényeit figyelembe kell venni. A könyvtárosnak azonban az összes olvasók szükségletét kell felmérnie, hogy az egyes szakterületek között a megfelelő arány érvényesüljön.

3. A nyelvi igények felmérése nélkül nem beszélhetünk tervszerű állománygyarapításról. Egyrészt az intézmény dolgozóinak, a könyvtár olvasóinak nyelvtudása, másrészt az állomány nyelvi megoszlásának arányossága határozza meg, hogy milyen nyelvterületekről gyarapítsa a könyvtáros állományát.

Tekintettel kell lennünk ezen túl arra a tényre, hogy a fiatal orvosok már az egyetemen elsajátítják az orosz szaknyelvet, ezért, ha pillanatnyilag nem is jelentkezik igény a szovjet szakirodalomra, feltétlenül szorgalmazni kell orosz nyelvű könyvek és folyóiratok beszerzését.

Az orvosi könyvtáros legigényesebb és legtöbb szakmai tudást igénylő feladatai közé tartozik a könyvek és folyóiratok tartalmi értékek megállapítása a beszerzés szempontjából. Hosszu, sokéves gyakorlat után vállalkozhat csak érdemi elbírálásra, addig igénybe kell vennie az orvostanácsadó vagy a könyvtári tanács segítségét. Különösen külföldi művek esetében szükséges a több oldalú tájékozódás, nem lehet mérvadó a megrendeléshez egyetlen reklám célra készült prospektus, esetleg egy orvos speciális igénye. Igyekezzünk a megrendelni kívánt könyvről vagy folyóiratról több ismertetést, recenziót, bírálatot elolvasni.

Ezen alapvető szempontok után rátérünk az állománygyarapítás lebonyolítására. Az egyes dokumentumfajták szerint /könyv, folyóirat, egyéb dokumentum/ ismertetjük a

tájékoztató forrásokat,
a beszerzés módját, forrásait és
a beszerzés adminisztrációját.

II.

KÖNYVEK SZERZEMÉNYEZÉSE

a/ Tájékoztató források

A könyvtárosnak, amikor könyvállományát gyarapítja, kétirányú tájékozottsággal kell rendelkeznie: Ismernie kell

a könyvpiacot, ahonnan választ és a meglévő könyvállományt, amelyet fejleszteni akar.

A könyvbeszerzés tájékoztató forrásai igen sokfélék.

1. Kiadói jegyzékek, prospektusok, könyvterjesztői kiadványok.

A külföldi és belföldi könyvkiadók egyaránt adnak ki kiadói jegyzéket. Ezek általában egy-egy szakterület kiadványait, vagy a kiadók bizonyos időszakban megjelentetett műveit közlik.

A külföldi kiadók változatos és sokféle jegyzéket bocsátanak ki, különösen a kapitalista országokban, ahol a kiadvány főleg reklámcélokat szolgál, s nemcsak egyszerű tudósítás a célja. Ezért körültekintően kell más helyről is tájékozódni a könyv értékei felől. Köztudomásu, hogy a szakirodalomban igen nagy azoknak a könyveknek a százaléka, amelyeket tiz másiktól irtak meg, alig adva hozzá valami újat. A nagy orvosi kiadók évtizedes munkásságukról is adnak közre összesített jegyzékeket, amelyeket jól használhatunk.

Igy például 1961-ben jelent meg a stuttgarti Georg Thieme Verlag 1946-1961.-ig terjedő időszakának kiadványait tartalmazó jegyzék Medizin - Naturwissenschaften tárgykörből. Ezenkívül havonta bocsátanak ki egy nyomtatott jegyzéket az újonnan megjelent kiadványokról.

A Springer Verlag /Berlin Göttingen Heidelberg/ igen szép katalógust készítettett a kiadványairól, amelyet folyamatosan kiegészítenek, ezenkívül állandóan értesítést küldenek az elfogyott könyvekről. Így a kiadó teljes kapható anyaga az érdeklődő rendelkezésére áll. Színes kartonok jelzik az egyes szakterületeket /az orvostudomány sárga kartonos/ s minden év másmásszínű "lovassokkal" van ellátva. Mindezt fa-katalógus dobozban tárolják.

A Lipcsében megjelenő Börsenblatt für den Deutschen Buchhandel - amely nem tévesztendő össze az ugyanilyen címen megjelenő frankfurti nyugatnémet kiadással - a megjelenő keletnémet könyvekről közöl utbaigazítást.

Hetenként jelenik meg a Novije Knigi /Uj Könyvek/ című szovjet könyvjegyzék. Ez az orosznyelvű cirillbetűs kiadvány szakrendben adja közre a szovjet könyvtermést. Évente mintegy 500-600 orvosi könyv jelenik meg a Szovjetunióban. A kiadvány csak a könyvkereskedői forgalomba kerülő anyagot közli.

A magyar orvosi könyvtermésről a Medicina időközönként megjelenő katalógusai adnak számot.

Az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvtárellátó Osztálya havonta adja ki "Uj Szakkönyvek" című jegyzékét. Három csoportja van: Szakkönyvujdonságok, készlettájékoztató és közeljövőben megjelenő szakkönyvek. Mivel ez nem kiadói, hanem könyvterjesztői jegyzék tehát egyrészt a könyvkereskedői forgalomba kerülő művekről tudósít, másrészt külföldi műveket is felvesz. Viszont a magyar irodalomból felvesz minden könyvkereskedői forgalomba kerülő, így nemcsak az összes megjelent orvosi könyvekről tájékozódhat a könyvtáros, hanem a határterületek irodalmáról is. A könyvek szabályszerű címleírásban kerülnek a jegyzékre, megkönnyítve ezzel a könyv beszerzése után a feldolgozó munkát. /Ezen talemően Könyvtárellátó a nála megrendelt magyar könyvekhez - igényelt mennyiségben - nyomtatott katalóguskartonokat és könyvkártyákat is mellékel. /A jegyzék az egyes csoportokon belül sem külön tudományáganként, hanem együtt és betűrendben regisztrálja a könyveket. /Jegyzékenként körülbelül 20-25 orvosi könyvet dolgoznak fel. Mellékelteként előjegyzési lapot küldenek, ezen a közeljövőben kiadásra kerülő könyveket előre lehet biztosítani.

A Semmelweis Könyvesbolt, amely főleg orvosi könyvek eladásával foglalkozik, szintén ad ki meghatározatlan időközönként jegyzékeket raktáron lévő könyveiből. /bel- és külföldi, uj- és antikvár anyag/.

Meg kell említeni még mint tájékoztatói lehetőséget a Külföldi Könyvek Országos Gyarapodási Jegyzékét, amelyet az Országos Széchényi Könyvtár ad ki 1961 óta. Tartalmazza az utolsó öt évben megjelent és 1961 augusztusa óta hazánkba beérkezett külföldi művek címleírásait és leltőhelyeit, részben a könyvtárak bejelentése, részben központi feldolgozása alapján. Havi füzetekben két sorozatban jelenik meg /Természettudományok - Társadalomtudományok/. Szakcsoportosítása az Egyetemes Tizedes Osztályozás rövidített sémája szerint történik. A kód-jelek feloldása és a részletes tárgymutató minden füzet végén megtalálható.

Az Országos Orvostudományi Könyvtár évente adja ki a Tájékoztató az /... évben megjelenő külföldi orvosi könyvekről c. kiadványát, amely egyaránt tartalmazza - a beérkezett kiadói jegyzékek, prospektusok és a folyóiratok könyvismertetései alapján - a népi demokratikus és tőkés országokban megjelent könyveket. Beosztása szakszerű, ezen belül betűrendes. Közli a könyv árát is. A kiadvány végén közölt szerzői névmutató megkönnyíti a visszakeresést.

b/ Külföldi könyvek megrendelése

Nyugati /tőkés országokból származó/ könyvek.

Beszerzésük az Országos Orvostudományi Könyvtár engedélyével a Kultura Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalaton keresztül történik. Az OOK az Országos Tervhivatal által az egészségügyi tárca részére juttatott devizakeretet szétosztja az alközpontok és országos intézetek között az Országos Orvostudományi Könyvtári Tanács véleményének figyelembevételével.

A megrendelés lebonyolításának j e l e n l e g i, 1963-as módja a következő:

/a "jelenlegi" kihangsúlyozása azért szükséges, mivel különböző kisebb változtatások általában évente előfordulnak. Fontos minden rendelés elkészítése előtt az OOK és a Kultura által kiadott, a konkrét megrendelési évre vonatkozó körlevelek áttanulmányozása./

A megrendeléseket az ÁKV Könyvtárellátó Osztályán kapható megrendelőszelvényeket kell használni /A Könyvtárellátó Osztály Idegennyelvű Részleg címe: Bp. VII., Vörösmarty u.5./

A hatszelvényes megrendelőlap rovatait pontosan kell kitölteni, mégpedig a könyvre vonatkozó ö s s z e s a d a t o k a t a k ö n y v n y e l v é n. Vonatkozik ez a megjelenési hely, év és a kiadó nevének pontos jelzésére is, ugyanis a legtöbb hiányosság, tévedés itt fordul elő. A könyv árát minden esetben folyóforintban kell megadni. A folyóforint ar kiszámításához jelenleg a következő átszámítási kulcsot használjuk:

1 angol font	83.-	folyóforint
1 angol shilling	4.15	"
1 angol penny	0.34	"
1 belga franc	0.59	"
1 USA dollár	30.-	"
1 kanadai dollár	31.-	"
1 francia franc	6.70	"
1 nyugatnémet márka	7.10	"
100 olasz lira	4.70	"
1 svájci franc	6.60	"
1 osztrák schilling	1.20	"

A tagkönyvtárak kitöltött megrendelőszelvényeiket az illetékes alközponthoz küldik be.

Az alközpont az elsődleges engedélyező szerv. Felülbírálja a megrendelést abból a szempontból, hogy az előzetes devizaelosztó értekezleten megállapított keretösszeget nem lépte-e túl; valamint a lehetőséghez képest arra törekszik, hogy egy művet a megyében csak egy példányban vásároljanak meg.

A tagkönyvtáraktól az OOK nem fogadja el az alközpont megkerülésével érkezett megrendeléseket.

Az alközpont a tagkönyvtárak rendeléseit - saját megrendeléseivel együtt - az OOK-nak küldi be.

Az országos intézetek megrendeléseiket közvetlenül az OOK-nak küldik.

A megrendeléssel egyidejűleg egy jegyzéket kell mellékelni a megrendelt könyvekről, amely a következő adatokat tartalmazza:

a megrendelő szelvény száma /pl. C/1519/
a könyv szerzője
a könyv címe
kiadás helye /város/
éve
a könyv ára /folyóforintban/

Az árróvatot a jegyzék végén összesíteni kell.

A könyvre előírányzott devizakeretet négy részletben is fel lehet használni, így az egy évre megrendelt könyvmennyiség nem zúdul egyszerre a könyvtárba.

/Pl. az OOK a következő határidőket állapította meg az 1963. évi könyvrendelések beküldésére:

első részlet:	1962. november 1.
második "	1963. január 30.
harmadik "	1963. március 31.
negyedik "	1963. június 1./

Népi demokratikus országból származó könyvek

Beszerzésükhöz devizakeret nem kell. A szovjet könyvek kivételével a megrendelés a rendszeresített népi demokratikus megrendelőszelvényen történik, amelyet könyvesboltokban lehet beszerezni. /Vidéken a nagyobb könyvesboltokban szintén kapható./

Kitöltés után bármelyik könyvesboltban leadható, innen azután a Kulturához továbbítják.

A Semmelweis Könyvesbolt /Bp. VIII., Baross utca 21./ folyamatosan beszerzi a keletnémet orvosi könyveket, így ezek, megrendelés mellőzésével, folyóforintért megvásárolhatók.

A szovjet könyvek beszerzése a Gorkij könyvesbolton keresztül /Bp. V., Váci utca 33./ történik. Egy példányos megrendelőlapra kell a kívánt könyvet megrendelni, lehetőleg cirill betűkkel kitöltve legalább a szerző/k/ nevét. A könyv beérkezéséről a Bolt ugyanezen a szelvényen értesíti a megrendelőt.

c/ Magyar könyvek beszerzése

A könyvkereskedői forgalomba került magyar orvosi köny-

veket az Állami Könyvterjesztő Vállalat Boltjai árusítják. Budapesten a már említett Semmelweis könyvesbolt foglalkozik kifejezetten az orvosi szakkönyvek árusításával. Vidéken természetesen a helyi könyvesbolton keresztül is beszerezhetők.

Az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könyvtárellátó Osztályán, a Könyvtárosok Boltjában /Bp. VI., Népköztársaság utja 16./ az összes könyvujdonságokon kívül a könyvtári nyomtatványokat is be lehet szerezni. Szerződéskötés esetén a Könyvtárellátó két hetenként jegyzéken tájékoztatja a könyvtárakat a megjelenő kiadványokról és az így megrendelt könyveket nyomtatott katalóguskartonnal és könyvkártyával ellátva küldi ki. A könyvtár köteles bizonyos meghatározott összegért - amit a szerződésben lekötött - a Könyvtárellátónál vásárolni. /A szerződéskötés részletes feltételeiről a fenti címen kell tájékoztatót kérni./

A könyvkereskedői forgalomba nem került kiadványokat már nehezebb beszerezni, ezeket általában a kiadó intézménytől kell levélben kérni /pl. a kórházi évkönyveket/.

Az OOK kiadványait 1962 óta az egészségügyi intézmények ingyenesen kapják. Az év elején az alközponton keresztül kell igényelni e kiadványokat, amikor az OOK közli a következő évben megjelentetésre tervezett bibliográfiák és egyéb kiadványok címeit.

Nem kerülnek a könyvkereskedésekbe az Országos Széchenyi Könyvtár és a Könyvtártudományi és Módszertani Központ

kiadványai sem, amelyek könyvtári kérdésekkel foglalkoznak. Ezeket szintén a megjelentető szervtől lehet beszerezni. /Országos Széchenyi Könyvtár Bp. VIII., Pollack Mihály tér 10., Könyvtártudományi és Módszertani Központ Bp. VIII., Múzeum u. 3./ Az orvosi könyvtárosok számára értékes és hasznos könyvtártudományi művekről az OOK "Az Orvosi Könyvtáros"-on keresztül vagy egyéb módon értesíti a könyvtárosokat.

Az orvosegyetemi jegyzeteket az egyetemi város kijelölt könyvesboltjában lehet beszerezni. Budapesten a Semmelweis Könyvesbolt látja el ezt a feladatot.

d/ A megrendelések nyilvántartása, elszámolás

A megrendelésekről pontos nyilvántartást kell vezetnünk. Külön gyűjtsük a megrendelendő és a már megrendelt könyvek céduláit. Nem szükséges szabvány katalógus kartont használni, hiszen a megrendelések beérkezése után a cédulák kikerülnek a dobozból, elegendő katalóguslap nagyságúra levágott puha papírlapokra írni a könyv adatait. Ezt a "puha" lapot helyes a katalógusban tartani a még feldolgozás alatt álló könyvekről is, feltüntetve rajta, hogy "beérkezett, feldolgozás alatt". Ha a kész címleírás bekerült a betűrendes ill. szakkatalógusba, akkor a "puhát" kiemeljük és megsemmisítjük.

A cédulákat a szerző nevének - ennek hijával a cím első szavának - betűrendjében tartjuk. Részletesen tüntessük fel a könyv adatait. A többkötetes művekről célszerű ad-

dig nyilvántartást vezetni, ameddig a kiadvány utolsó kötete be nem érkezik. Kipipálással jelöljük a már beérkezett köteteket.

A devizás megrendelésekről pénzügyi nyilvántartást is kell vezetni, amelyből világosan kitűnik, mennyi felhasználható keretünk van, ill. mennyi forintfedezetre van szükségünk a várható megrendelések fedezésére.

A könyv beérkezése után első és legfontosabb teendőnk a Gazdasági Hivatallal való elszámolás. Ezt az orvostudományi hálózatra vonatkozóan az Egészségügyi Közlöny 1961. 4. /február 15.-i/ számában megjelent 9/1961 Eü. M. számú utasítás "Könyvtárak nyilvántartása" c. fejezet /3/ bek. határozza meg.

Igen sok egészségügyi intézményben - helytelenül - az volt a szokás, hogy a beérkezett könyveket a GH ill. a raktár vette át; itt lebélyegezték, nyilvántartásba vették s csak ezután adták át a könyvtárnak. Ez a gyakorlat azt eredményezte, hogy olyan könyveket is átvettek és kifizettek, amelyeket a könyvtár nem rendelt meg, vagy már meg is kapott egy példányban. Természetesen ezeket a könyveket lebélyegzés után már a kereskedelem nem vehette vissza ill. nem cserélhette be.

A rendelet helyes értelmezésében az eljárás a következő: A könyvcsomagot a könyvtáros veszi át és bontja fel. Ezután egyeztetési megrendelési nyilvántartásával és a katalógussal. A tévesen szállított anyagot visszaküldi vagy kicseréléséről gondoskodik. A csomag átvételétől számított

24 órán belül a könyveket beleltározza, a leltári számokat rávezeti a számlára és aláírva átadja a Gazdasági Hivatalnak.

Az utasítás szerint havonta vagy negyedévenként /a helyi kívánalmaknak megfelelően/ két példányos "feladást" kell készíteni a tárgyidőszakban beszerzett művekről. Itt fel kell tüntetni a vétel, ajándék vagy csere útján beszerzett és beleltározott művek leltári számát és darabszámát, valamint tényleges- vagy becsértékét. Végül hozzá kell adni illetve összegezni kell a könyvtár egész állományával darabszám és érték szerint. E "feladás" egyik példánya a Gazdasági Hivatalé, másik a könyvtárban marad.

III.

POLYÓIRATOK SZERZEMÉNYEZÉSE

a/ Tájékozódás, folyóiratjegyzékek

A World Medical Periodicals c. kiadvány a World Medical Association kiadásában jelenik meg időközönként és közli a világ orvosi folyóiratainak adatait, megjelenési helyét, rövidítését. Árat nem közöl. Utolsó kiadása 1961-ből való.

A Kultura külföldi folyóiratkatalógusa, amely 1956-ban és 59-ben jelent meg, már eléggé elavult, árai nagyobb része ma már nem érvényes. Újabb katalógus megjelentetésére nem készülnek.

A Kurrens külföldi folyóiratok a magyar könyvtárakban című lelőhelyjegyzék 1962-ben jelent meg először az Országos Széchényi Könyvtár kiadásában. Az ország könyvtárainak megrendelése /nem csak orvosi! / alapján készített jegyzék évente fog megjelenni. Azokat a folyóiratokat tartalmazza, amelyeket a magyar könyvtárak a Kultúra útján 1962. évre megrendeltek. Tehát nem veszi fel az országba ajándék vagy csere útján érkezett periodikák címeit.

Az egyes folyóiratok címei mellett közli rövidítve az ország nevét, ahol a periodika megjelenik. Ezt követi a lelőhelyek felsorolása - kód jelek - először a budapestieké, azután a vidékieké. A Külföldi könyvek Országos Gyarapodási Jegyzékében használt kódrendszert alkalmazzák. Árat nem közöl.

Tájékoztató forrásul fel kell használni a folyóiratokban található hirdetéseket, közléseket új folyóirat megjelenéséről vagy ismertetéseket régebbi folyóiratokról.

Az OOK 1962 májusában ajánló jegyzéket adott ki a népi demokráciákban megjelenő olyan orvosi folyóiratokról, amelyek németül vagy több nyelven /angol, francia és német/ jelennek meg. Beszerzésükhöz nem kell devizakeret, ezért ajánljuk megrendelésüket.

A magyar orvosi folyóiratok egyrészt a Medicina, másrészt a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában jelennek meg. Az Akadémiai Kiadónál megjelenő folyóiratok többnyelvűek, a Medicina folyóiratai magyar nyelven jelennek meg.

Az Akadémiai Kiadó folyóiratai:

A Magyar Tudományos Akadémia Biológiai és Orvosi Tudományok Osztályának Közleményei /magyar nyelvű/ Évi előfizetési ára
Évente 1 kötet négy füzetben 40.-

Acta Chirurgica Academiae Scientiarum Hungaricae	Évi előfizetési ára
Évente 1 kötet négy füzetben	80.-
Acta Medica Acad. Sci. Hung.	
Évente 1 kötet négy füzetben	80.-
Acta Microbiologica Acad.Sci.Hung.	
Évente 1 kötet négy füzetben	80.-
Acta Morphologica Acad.Sci.Hung.	
Évente 1 kötet négy füzetben	80.-
Acta Paediatrica Acad.Sci.Hung.	
Évente 1 kötet négy füzetben	80.-
Acta Physiologica Acad.Sci.Hung.	
Évente 1 kötet négy füzetben	80.-

A Medicina Egészségügyi Kiadó folyóiratai:

A folyóirat neve	Megjelenik	Évi előfiz. ára
Acta Pharmaceutica Hungarica	2 havonként	48.-
Bőrgyógyászati és Venerológiai Szemle	2 havonként	56.-
Egészségtudomány	negyedévenként	100.-
Egészségügyi Közlöny	kéthetenként	24.-
Egészségügyi Munka	havonta	24.-
Fogorvosi Szemle	havonta	60.-
Fül-orr-gégegyógyászat	negyedévenként	80.-
Gyermekegyógyászat	havonta	96.-
Gyógyszerészet	havonta	68.-

A folyóirat neve	Megjelenik	Évi előfiz. ára
Ideggyógyászati Szemle	havonta	84.-
Kísérletes Orvostudomány	2 havonként	120.-
Magyar Belorvosi Archivum	2 havonként	60.-
Magyar Nőorvosok Lapja	2 havonként	120.-
Magyar Onkológia	negyedévenként	100.-
Magyar Radiológia	2 havonként	96.-
Magyar Sebészet	2 havonként	90.-
Magyar Traumatológia, Orthopaedia és Helyreállító Sebészet	negyedévenként	96.-
Morphológiai és Igazságügyi Orvosi Szemle	negyedévenként	80.-
Népegészségügy	havonta	36.-
Orvosképzés	2 havonként	64.-
Orvosi Hetilap	hetenként	180.-
Rheumatológia-Balneológia-Allergológia	negyedévenként	80.-
Szemészet	negyedévenként	80.-
Tuberkulózis és Tüdőbetegségek	havonta	120.-

/Ne feledkezzünk meg a többi kiadónál megjelenő orvosi folyóiratokról sem, pl. a Honvédorvos, Zrinyi Kiadó stb./

A Therápia Hungarica c. kiadványt a Medimpex /Bp. V., Vörösmarty tér 4./ ingyenesen bocsátja az érdeklődők rendelkezésére.

A Gyógyszereink c. folyóirat legújabbán az Országos Gyógyszerészeti Intézet /Bp. XIV., Uzsoki u./ kiadványaként jelenik meg.

Az Orvosi Műszereink c. tájékoztatót az Egészségügyi Minisztérium megbízásából az Orvosi Műszer és Fogászati Cikk Kereskedelmi Vállalat /Bp. VI., Zichy Jenő utca 4./ hozza forgalomba.

Elő kell fizetnie az orvosi könyvtárnak néhány más témájú lapra, folyóíratra is, a Gazdasági Hivatal vagy más kórházi csoport igénye szerint.

A könyvtári szakfolyóiratok közül ajánlatos a Könyvtárost - a közművelődési és szakkönyvtárosok folyóiratát -, a Könyvtári Figyelőt - amely betekintést ad a világ könyvtári életébe - is előfizetni. Szükséges, hogy az Országos Gyarapodási Jegyzéknek legalább a Természettudományok szekcióját megrendeljék az Országos Széchenyi Könyvtártól. /Ismertetését lásd I.A pontban a 9. lapon./

Az OOK periodikus kiadványai /Magyar Orvosi Bibliográfia, Az Orvosi Könyvtáros, Fordításjegyzék/ miként a speciális bibliográfiák és tájékoztatók, ugyancsak igénylés útján, ingyenesen kerülnek a könyvtár tulajdonába.

b/ Külföldi folyóiratok megrendelése

Nyugati folyóiratok megrendelése az alközponti - országos intézetnél az intézeti - devizakeret terhére történik. A megrendelést k é k színű 7 példányos megrendelő lapon kell elkészíteni, minden esetben mellékelve az "Előfizetési megrendelések összesítője" c. négy példányos nyomtatványt. /Beszerezhető Bp. VII., Lövölde tér 7. Posta Központi Hírlap Iroda - azelőtt Kultura Folyóíratosztály./ Az "Összesítőt" bélyegzővel, egyszámlaszámmal és cégszerű aláírással kell ellátni, enélkül érvénytelen. Figyelembe kell venni és pontosan be kell tartani a megrendelőlapok hátoldalán található tájékoztatót. A megrendeléseket minden évben megadott határidőre kell az OOK-nak beküldeni. Az alközpontok együttesen küldik be tagkönyvtáraik

megrendeléseit. Alközpont megkerülésével érkezett folyóiratigényeket nem fogadhatunk el.

Ezzel egyidejűleg minden intézménynek két példányban be kell küldenie a megrendelt folyóiratok jegyzékét, amelyen fel kell tüntetniök a következő adatokat:

a folyóirat pontos címe
megjelenési helye /város és ország/
évfolyama /Jg., Bd., Vol. stb./
éve
ára

Az elsőízben megrendelt folyóiratokról külön-külön még egy szabvány katalóguscédulát is be kell küldeni a fenti adatok valamint az intézmény nevének és címének feltüntetésével.

Népi demokratikus folyóiratok megrendelése hasonló jellegű, de r ó z s a s z i n megrendelőszelvényen történik, azonban ezt engedélyezés nélkül lehet beküldeni a Posta Központi Hirlap Irodának /Bp. VII., Lövölde tér 7./. A népi demokratikus folyóiratokról is jegyzéket kell küldeni az OOK-nak a fenti adatok felsorolásával. Az újonnan rendelt folyóiratokról ugyanezekkel az adatokkal és a könyvtár ill. az intézmény nevével és címével ellátott katalóguskartont kell beküldeni.

c/ Magyar folyóiratok megrendelése

A magyar folyóiratokat a következő helyeken lehet megrendelni: Akadémiai Kiadónál /Bp. V., Alkotmány utca 21.

Tel. 111-010/ az akadémiai folyóiratokat, a Posta Központi Hírlap Irodánál /Bp. V., József nádor tér 1. Tel.: 180-850/88 mellék/ az összes többi orvosi ill. egyéb magyar folyóiratot.

Orvosi folyóiratok reklamációja a Medicina Laposztályán /Bp. V., Beloiannis utca 8./ történik.

A Posta Központi Hírlap Iroda az eddigi gyakorlattól eltérően már nem küld ki az előfizetések megújítására külön körlevelet. Az ezzel járó hatalmas adminisztrációt úgy szándékoznak áthidalni, hogy automatikusan tovább is küldik az előző évre járó folyóiratokat. Esetleges változásokat /előfizetések lemondása, új folyóirat megrendelése/ legkésőbb november 15-ig kell bejelenteni a fenti címen.

A könyvtárak kiadásában megjelenő periodikákat az illetékes könyvtártól kell megrendelni. Pl. a Külföldi Könyvek Országos Gyarapodási Jegyzékét az Országos Széchényi Könyvtárban kell előfizetni. /BP. VIII., Pollack Mihály tér 10./

d/ A megrendelések nyilvántartása

Az újonnan rendelt folyóiratokról már a megrendelés alkalmával készítsünk egy kartont folyóiratnyilvántartásunk részére és tartsuk a folyóirat betürendjében. Ez lehetőleg eltérő színű legyen, a szabályos kartont csak az első szám beérkezésekor töltsük ki. Így ellenőrizni tudjuk, hogy az új folyóiratok beindultak-e, elmaradásuk esetén idejében reklamálhatunk.

A számla beérkezésekor egyeztetni kell a megrendeléssel, a nyilvántartással, a katalógusban ki kell javítani a változott árat. Ezután a számlát a Gazdasági Hivatalnak kell továbbítani, aki a számla kifizetését a kereskedelmi vagy forgalmazó szervvel lebonyolítja.

e/ Apart folyóiratszámok rendelése

Amennyiben egy-egy folyóiratszám még reklamálásra sem érkezik be, vagy a kölcsönvevő elveszíti, módunkban áll külföldről ún. apart folyóiratmegrendeléssel beszerezni. A Kultura erre külön megrendelőszelvényeket hozott forgalomba, tőkés és népi demokratikus országból való beszerzésre. Ha a folyóiratszám a külföldi kiadó, a Kultura vagy a Posta hibájából hiányzik, a megrendelésen piros ceruzával fel kell tüntetni a HIÁNYPÓTLÁS szót, ekkor a tőkés folyóiratokra - kivételes esetekben - a Kultura biztosítja a devizát. A folyóforint összeget azonban ez esetben is a megrendelőnek kell fedeznie. Ha a könyvtár ill. az olvasó hibájából hiányzik egy tőkés folyóiratszám, akkor az alközpont, ill. az intézmény devizakeretét terheli a beszerzési költség.

IV.

EGYÉB DOKUMENTUMOK BESZERZÉSE

Mindenek előtt meg kell határozni, melyek azok az egyéb dokumentumok, amelyek számba jöhetnek az orvosi könyvtá-

rak gyűjtőköre szempontjából. /Ugyanis az orvosi könyvtár nem gyűjt pl. térképet, plakátot vagy kottát/.

1. mikrofilm
2. kép, fénykép /fotokópia/
3. dialemez, diafilm
4. foridítás
5. prospektusok, gyógyszerismertetések
6. referátumok
7. különlenyomatok, értekezések.

1. Mikrofilm. A könyvtárközi kölcsönzés egyik módja, hogy a kért folyóiratcikkre mikrofilmet készítenek és azt küldik meg az igénylő könyvtárnak természetesen térítés ellenében.

A könyvtárközi kölcsönzési űrlap jobb alsó sarkában lévő M jelű rovat megjelölésével lehet mikrofilmet beszerezni. Így olyan mikrofilmet is be tudunk szerezni külföldről is, amelynek eredetije nincs meg az országban. A külföldi kérést az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtárközi Kölcsönzési Csoportja /Bp. VIII., Pollack Mihály tér 10./ továbbítja.

2. Fotokópiát ugyancsak a könyvtárközi kölcsönzési űrlap megfelelő /F/ rovatának kitöltésével lehet beszerezni egy-egy fontosabb cikkről. Amennyiben a kórház vagy az intézmény is rendelkezik fotolaboratóriummal, a kölcsönökért folyóiratok fontos cikkeiről készíttethetnek fotokópiát.

A kóros elváltozásokról készített fényképfelvételek gyűjtése - ha megfelelő katalógusok tárják fel, - hasznos segítő a tudományos munkában.

3. Dialemez, diafilm gyűjteményt szintén az intézményben készült felvételekből lehet gyarapítani.

4. Fordítás. A kórházban, egészségügyi intézményben jobbra össze van kapcsolva a könyvtáros és a fordító munkája. Igen sok helyen ugyanaz a személy végzi a könyvtári és a fordítói munkát. Fontos dokumentum, "munkatermék" tehát a fordítás, amelynek egy példányát a könyvtárban feltétlenül meg kell őrizni.

Az OOK havonta ad ki fordításjegyzékeket, amelyekből kölcsönözni lehet és bizonyos térítés ellenében vásárolni is. Amennyiben az intézmény vásárolja meg, gyűjtésére a könyvtár hivatott.*

5. Prospektusok, gyógyszerismertetések beszerzése automatikus, mivel a nagyobb kórházak és intézmények címére az egyes külföldi cégek szívesen küldenek e kiadványaikból. Azonban a könyvtár is kérhet prospektusokat. Az orvosi műszerek külföldi cégeiről az Orvosi Műszer és Fogászati cikk Kereskedelmi Vállalat Dokumentációs és Propaganda Csoportja /Bp. VI., Zichy Jenő u. 4. Telefon: 116-249/ ad felvilágosítást, a külföldi gyógyszergyártó cégek címeit a Medimpex Külkereskedelmi Vállalat Tudományos Osztályán /Bp. V., Vörösmarty tér 4. Tel.: 183-950/ lehet megtudni.

* 1963-tól az OOK-fordításjegyzékei az Orvosi Hetilap Horus rovatában jelennek meg.

A magyar műszerekről és gyógyszerekről a Gyógyszereink és az Orvosi műszereink c. lapokból /beszerzésüket lásd a folyóiratmegrendeléseknél/, valamint az egyéb orvosi folyóiratok ismertetéseiből szerezhethünk tudomást.

6. Referátumok

Elsősorban a kórházban készült referátumok gyűjtése a lényeges. Azonban igen hasznos az NDK Tudományos Akadémiája Dokumentációs Intézete referálókartonjainak a beszerzése, amelyeknek orvosi vonatkozású része a világirodalom jelentős részét referálja, aránylag - a referálólapokhoz képest - igen csekély átfutási idő alatt. Ezek a Karteiek a következő témakörökben jelennek meg: allergia, anesztézia, építésegészségügy, sebészet, gastroenterológia, szülészeti-nőgyógyászat, közegészségügy és bakteriológia, belgyógyászat, gyermeksebészet, klinikai diétetika, klinikai és kísérletes rákkutatás, kórházügy, idegsebészet, neurológia és pszichiátria, otológia, gyermekgyógyászat, parazitológia, fizioterápia és diétetika, pszichoterápia, reumatológia, tuberkulózis, közlekedési orvostan, balneológia, iskolaegészségügy és egészségügyi oktatás. /A Kartei-rendszer ismertetését lásd Az Orvosi Könyvtáros 1962. 2.évf. 1.szám 3-13.p./ Megrendelésük népi demokratikus folyóirat megrendeléssel /l. ott/ történik.

7. Különlenyomatok és értekezések. A magyar folyóiratok különlenyomatait az orvosegyetemek könyvtárai gyűjtik. Egyéb egészségügyi intézmények a magyar különlenyomatok-

ból csak az intézményben dolgozó orvosok tudományos munkáiból készítsenek különlenyomat-gyűjteményt. Ezt az anyagot kérjék el ajándékképpen a szerzőtől. Egy ilyen gyűjtemény a kórházban folyó tudományos tevékenység értékes dokumentuma.

Külföldi különlenyomatokat szintén ajándékképpen lehet bekérni a szerzőtől. Erre a célra helyes, ha a nagyobb intézmények könyvtárai a világnyelveken különlenyomatkérdő és a különlenyomatot megköszönő levelezőlapokat nyomtatnak. /Hat nyelven közli a kérő és köszönő formulát az Orvosi Könyvtáros 1962. 2.évf. 2.száma./ A beszerzendő különlenyomatokat az intézet vezetője vagy tanácsadó orvosa határozza meg és jelöli ki a referáló lapokból. A könyvtárosnak nyilván kell tartania a különlenyomatkérdéseket, kinek, mikor, melyik cikkéről kért lenyomatot, mikor érkezett be, a köszönő levél ill. levelezőlap elküldése mikor történt stb. -

/Ügyeljünk, hogy a megköszönés soha ne maradjon el. Ez az alapja a további jó kapcsolatnak./ A tapasztalatok szerint a szerzők 95 %-a tesz eleget a különlenyomatkéérésnek.

Helyes, ha a könyvtár bekéri az intézményben dolgozó orvosok kongresszusi előadásainak, kandidátusi értekezéseinek egy-egy példányát. Az egyetemek gyűjtsék a hallgatók tudományos dolgozatait, doktori értekezéseit.

V.

BESZERZÉSEK EGYÉNI CÉLOKRA

Könyvtárosaink tájékoztatására az alábbiakban közöljük a könyvek, folyóiratok, különlenyomatok egyéni beszerzésének módját, hogy a hozzájuk forduló egyéni megrendelőknek tájékoztatást tudjanak adni.

Devizás beszerzések

Könyv megrendelése kizárólag a Semmelweis Könyvesbolton keresztül történhet /Bp. VIII., Baross utca 21./. A szabályosan kitöltött nyugati könyvmegrendelő szelvényeket ide kell leadni vagy elküldeni és a bolt engedélyezi és továbbítja. A könyv is ide érkezik meg, ekkor a bolt kiértesíti a megrendelőt és címére - a kifizetés után - megküldi a könyvet.

Folyóiratok egyéni előfizetését Budapesten az OOK engedélyezi. A megfelelő határidő figyelembevételével ide kell beküldeni a hat szelvényes pontosan kitöltött folyóiratelőfizetési megrendelő lapokat.

Vidéken attól az alközponttól kell a megrendelési engedélyt kérni, amelyikhez - munkahelyi szempontból könyvtárilag - az orvos közvetlenül tartozik /egyetem vagy megye/. Az AKT ülés hagyja jóvá, vagy utasítja vissza a megrendelést. A jóváhagyott egyéni megrendelést engedélyezés céljából az OOK-nak kell felküldeni.

Különlenyomatoknak, magyar szerzők külföldön megjelent cikke lenyomatának, megrendelése legfeljebb 50 példányban engedélyezhető, a külföldi kiadó eredeti számlájának és a hat példányos kitöltött folyóiratmegrendelő mellékelésével.

A különlenyomatok megrendelőszelvényeit Budapesten közvetlenül az OOK-nak kell beküldeni engedélyezésre. V i d é k e n - devizakeretük terhére - az alközpontok engedélyezik és továbbítják az OOK-nak.

Népi demokratikus beszerzések

Népi demokratikus országokban megjelenő könyveket és folyóiratokat a forgalmazó ill. kereskedelmi szervnél lehet szabadon megvásárolni ill. megrendelni.

T o r d a y A l i c e

AZ "EGY ÉRDEKES KISÉRIET" MARGÓJÁRA

Ebergényi Tiborné, a Heves Megyei Kórház orvosi könyvtárosa Az Orvosi Könyvtáros 1962. évi 3.számában "Egy érdekes kísérlet" címmel beszámolt a Kékestetői Állami Gyógyintézet orvosi könyvtárában végzett munkáról. Elismerésre méltónak tartjuk, ha alközpontjaink a hozzájuk tartozó tagkönyvtárak munkáját ténylegesen is segítik, mert ezzel a hálózat működését, az orvosok jobb könyvtári ellátását mozdítják elő.

Ebergényi Tiborné cikkének első részében leírja a könyvtár leltározási és feldolgozási munkája során alkalmazott munkamenetet. Ez a módszer - bár a könyvtári gyakorlatban egyáltalán nem új és nem érdekes kísérleti megoldás - helyes, mert ha több munkaerő áll rendelkezésre, a fázisokra bontható munkamenetet a munkaerők száma szerint szét kell bontani, s így a folyamatosságot biztosítani.

A cikk második részében tér ki a munka tartalmi kérdéseire, s itt kiderül, hogy nagy hibát követtek el a munka végzői. A könyvtári cimleírás módját Magyarországon mindenki egyaránt kötelező érvényű szabvány írja elő, s a szabvány rendelkezéseinek betartása alól nem ad felmentést az a körülmény sem, hogy a feldolgozási munkát gyorsan kell elvégezni. A cimleírás adatainak csak a szerző nevére és a mű címére való korláto-

zása a katalógussal szemben támasztható igényeknek nem felel meg. Ennyi adatot /ha nem többet/ a legtöbb esetben a könyv gerince is tartalmaz. Akár olvasói, akár dokumentációs szempontból fordulunk a katalógusokhoz, olyan adatokat nem nélkülözhetünk, hogy egy könyv mikor jelent meg, hol jelent meg, milyen terjedelmű stb.

A hiányos adatokat feltüntető katalógus ugyanis éppen használhatóságát csökkenti. Ezért - véleményünk szerint - még utólag is helyes és szükséges volna a cimleírásokat a legfontosabb adatokkal /a megjelenés helye és éve, a kiadó, a lapszám/ kiegészíteni.

Ami a "tanulságok" 3. pontját illeti, meg kell állapítanunk, hogy ilyen rövid idő alatt - a szabályszerű leltározáson kívül - "a tudományos kutató és a gyakorlati orvosi munka szempontjából" valóban használható katalógus nem készíthető el 382 kötetből álló állományról. A "kisérleti" katalógus helyett helyesebb megoldás lett volna, ha a könyveket szakrend szerint /a szakon belül szerzői betűrendes vagy időrendi sorrendben/ raktározzák, így az olvasók a polcokon megfelelően tájékozódhatnak addig is, amíg a katalógus elkészül. A "jól szervezett munka" az lett volna, ha a gyógyintézet igazgatóját felkérték volna, hogy a miniszteri rendelet értelmében bizzon meg valakit a könyvtár kezelésével, s azt ezalatt a rövid idő alatt is elláthatták volna a további munkára vonatkozó tanácsokkal, hiszen az új katalógus így is a kijelölt könyvtárkezelő munkája képpen kell, hogy elkészüljön.

A rövid cikkekre azért kellett ilyen hosszan kitérnünk,
mert elejét akarjuk venni annak, hogy a hálózatban "gyors
feldolgozásnak" képzelt, valójában munkatöbbletet jelentő
módszerek terjedjenek el.

A szerkesztőbizottság

S Z E M L E

AZ "EXCERPTA MEDICA"

A tudományos kutatás legújabb eredményei a folyóiratirodalomban tükröződnek. Az áttekintést megnehezíti a mennyiségi növekedés mellett a specializálódás, az un. határterületek számának növekedése. Bradford szerint egy adott szakterület tudományos ismeretanyagának csak harmad része jelenik meg az adott terület specialis folyóirataiban, egyharmad része a határterületek, egyharmad része a szakterületekhez csak véletlenül kapcsolódó tudományos folyóiratirodalomban. Jelentkezik még az a probléma, hogy a nagy mennyiségű cikkanyagban jelentős számban fordul elő olyan, amely nem hoz érdemleges tudományos anyagot. Tehát egy olyan vállalkozás, amely bármelyik szakterület tudományos ismeretanyagának eredményes közvetítését tűzi ki céljául, szükségszerűen nemzetközi és erősen válogató jellegű lesz. A tudományos vagy szakirodalmi tájékoztatás formái és eszközei különbözőek. A referáló folyóiratokon keresztül történő szakirodalmi tájékoztatás nem az egyes kutató vagy gyakorlati szakember igényét veszi tekintetbe, hanem a tudomány belső szerkezetének nagyjából megfelelő problémakörök vá-

logatott ismeretanyagát rövid referátumokban találja az érintett kutatók összessége elé. Ebből a megfogalmazásból a leglényegesebb: a tudomány belső szerkezetének megfelelő problémakör a legfontosabb jellemzője és nagy értéke az Excerpta Medicanak, az orvosi referálólapnak.

Az Excerpta Medica Foundation Amszterdamban 1946-ban jött létre. Célkitűzése az orvosi ismeretanyag közvetítése. Sokoldalú tevékenysége során világvállalkozássá lett, s ma Amszterdamban kívül New York, London és Torino nyomdái-ban készülnek az Excerpta Medica kiadványai: a nagyszerű referáló lap, a nemzetközi kongresszusok anyagának sorozata, jelentős tudományos segédkönyvek, mint pl. A farmakológiai és kémiai szinonimák, vagy a Gyógyszerek mellékhatása c. művek.

Az Excerpta Medica referáló folyóirat, havonta 20 szekció-ban angol nyelven a világ orvosi irodalmából a legfontosabb cikkek rövid ismertetését adja. Így kb. 2000 nemzetközi folyóirat anyagát dolgozza fel, amelyek, mint már említettük, tárgyi és nyelvi sokféleségük miatt az egyes kutatók számára alig hozzáférhetőek.

A szerkesztés úgy történik, hogy a világ minden részéről dolgoznak referálók az Excerptának. Az egyes szekciók így előkészített anyagát a központi szerkesztőségekben mintegy 50 tagú szakorvosi kollégium vizsgálja felül. A szerkesztési, nyomdai átfutási idő a modern technikai eljárások alkalmazásával lényegesen javult.

Ahhoz, hogy az Excerptát használó szakember minél gyorsab-

ban és pontosabban jusson a közölt ismeretanyaghoz, a kiadó jól szerkesztett mutatórendszerrel készített. Az egyes szekciókon belül minden egyes kiadvány belső borítólapján a szekció tartalomjegyzéke van, részproblémák szerint felosztva. Így a megfelelő témakör könnyen megtalálható. A referátumok az eredeti cikk angol címfordítása alatt találhatók meg. Közlik a cikk pontos bibliográfiai adatait, valamint a szerzők munkahelyét és címét. Minden hónapban szerzői regiszter jelenik meg. Az előfizetők évi összesítésben tárgy-, szerzői és összesített mutatót kapnak.

Az Excerpta Medicában magyar anyagot is referálnak, az Akadémia Actáit rendszerint külföldiek, a magyar nyelvűt pedig hazaiak referálják.

Az egyes szekciók a következők:

I. Anatomia, antropologia, embriologia és histologia.
/Anatomy, Anthropology, Embriology and Histology./

A szekción belül az embertani antómián embriológián és histológián kívül, az experimentalis jellegű kutatások segítségével, állatokra vonatkozó referátumokat is közöl.
/Évi 12 füzetben kb. 4500 referátum./

II. Fiziologia, biokémia és farmakologia. /Physiology, Biochemistry and Pharmacology./

A táplálkozás, emésztés, légzés, vérkeringés és idegrendszer kérdéseivel, valamint a fontos új terápiás anyagokkal, vegyületekkel és ezek vizsgálati módszereivel foglalkozik.

/Évi 12 füzetben kb. 6500 referátum./

III. Endokrinologia. /Endocrinology./

Minden más jellegű orvosi folyóiratból referálja az endokrinológiai vonatkozású közleményeket. Kísérleti, klinikai és terápiai eredményeket egyaránt hoz. Az endokrin apparátussal kapcsolatban az ismeretek nagyarányu növekedése a specializálódást segítette elő s ez tükröződik a szekción belül is.

/Évi 12 füzetben kb. 2700 referátum./

IV. Orvosi mikrobiologia, immunologia és szerologia.

/Medical Microbiology, Immunology and Serology./

Itt az általános és speciális bakteriológia, az oltóanyag- és szérumterápia kérdéseire kap feleletet az olvasó. A kutatók számára nagy lehetőségeket hoztak az új vizsgálati apparátusok, s így a mikroorganizmusok és vírusokról szóló jelentések száma megnőtt.

/Évi 12 füzetben kb. 4300 referátum./

V. Általános patológia és patológiai anatómia. /General Pathology and Pathological Anatomy./

A morfológiai patológiával foglalkozó munkákról igyekszik tájékoztatni. Mivel a morfológiának a medicina minden területével van kapcsolata, ez a szekció az Excerpta Medica több más szekciójával érintkezik. Kivételt képez az oftalmológia és az otorhino-laryngologia, ezek morfológiai patológiáját az adott szaknál találjuk.

/Évi 12 füzet, kb. 4100 referatum./

VI. Belgyógyászat. /Internal Medicine/

Egyike a legnagyobb szekcióknak. Az általános és szakorvosi gyakorlatból egyaránt hoz referátumokat, a klinikai közlemények mellett kísérletes eredményeket is ismertet. Nagy figyelmet szentel az új készítmények terápiái alkalmazásának. A belgyógyászat áttekinthető beosztása /diagnosztika, klinikai onkológia, fertőző betegségek, egyes szervrendszerek, intoxicáció, allergia, reumatizmus stb./ ezt a szekciót minden gyakorló orvos számára igen jól használható, praktikus eszközzé teszi.

/Évi 12 füzet, kb. 7900 referátum./

VII. Gyermekgyógyászat. /Pediatrics./

A gyermekgyógyászat egész területével kapcsolatos tudományos közlemények referátumát adja. Külön kiemeli a növekedésre, a testi és szellemi fejlődésre vonatkozóakat. A pszichiátria, neurológia, gynäkologia, endokrinológia, sebészet stb. anyagából a gyermekgyógyászat szempontjából érdekes anyagot referálja. Külön részben foglalkozik az orvosi és társadalmi preventív intézkedésekkel.

/Évi 12 füzet, kb. 3600 referátum./

VIII. Ideg és elmegyógyászat. /Neurology and Psychiatry./

A neurológiai rész általános és klinikai közleményeket tartalmaz. A pszichiátriai rész nemcsak olyan témákat tárgyal, amelyek a pszichiátria fogalmába tartoznak, hanem az alkalmazott pszichológia speciális

területeivel is foglalkozik: pszichoanalízis, pszichodiagnosztika. /Rorschach módszer/ pszihoterápia, szekszualitás stb.

/Évi 12 füzet, kb. 6700 referatum a két részben összesen./

IX. Sebészet. /Surgery./

Általános és speciális sebészetet tartalmaz: plasztikai sebészet, idegsebészet, daganatok sebészete, stb. Helyet kapnak a prae- és postoperatív kezelési módok és az aneszteziológia.

/Évi 12 füzet, összesen mintegy 7700 referátum./

IX/b. Orthopaedia és traumatologia. /Orthopaedics and Traumatology./

Lényegében a kilencedik szekció része, de havonta külön jelennek meg a füzetek, amelyeknek száma itt is 12, a közölt referatumanyag kb. 1800.

X. Szülészet, nőgyógyászat. /Obstetrics and Gynaecology./

A tudományág egészére vonatkozóan közöl anyagot. A főtémákon kívül a szülészeti-, nőgyógyászati sebészetet, endokrinológiát, fizikoterápiát, radiológiát, újszülöttek ápolását, stb. is feldolgozza.

/Évi 12 füzetben kb. 2500 referatum./

XI. Orr-fül-gégegyógyászat. /Oto-, Rhino-, Laryngology./

Az általános részben az orr- fül- gégegyógyászat patológiai, fiziológiai és embriológiai vonatkozása-

sait tárja fel. A részletes részben a betegségek gyógykezelését és terápiájukat szervek és funkciók szerinti csoportosításban adja.

/Évi 12 füzet, kb. 2500 referatum./

XII. Szemészet /Ophthalmology./

A szemészet egészét igyekszik feltárni, ezért az egészséges és beteg szemmel kapcsolatos minden problémát, eredményt referál. Különös figyelemmel fordul az új gyógyszerek, terápiás eredmények felé.

/Évi 12 füzet kb. 2100 referatum./

XIII. Bőrgyógyászat, nemi betegségek. /Dermatology and Venerology./

Referatumokat közöl a dermatológiailag fontos fiziológiai, farmakológiai és bakterio-szerológiai közleményekből. Külön részek foglalkoznak a terápiai és megelőző intézkedések hatékonyságával, a társadalmi törvényhozással, stb.

/Évi 12 füzet, kb. 3600 referatum./

XIV. Radiologia. /Radiology/

Az orvosi radiologia problémakörén túl figyelemmel kíséri az általános radiológiai felszerelések, kutatási apparatusok, eszközök fejlődését is. A fiziotherápia, az ultrahang-, fény- és rövidhullám kérdéseire választ ad az olvasónak.

/Évi 12 füzet, kb. 2700 referatum./

XV. A mellkas betegségei. /Chest Diseases./

Felöleli a mellkas betegségeinek egészét. A következő részekre oszlik: légzőszervek betegségei; a szív és vérkeringési megbetegedések más mellkasüregi megbetegedésekhez való viszonyukban; a mellkas és a rekesz betegségei; a mediastinum betegségei; tuberkulózis.

/Évi 12 füzet, kb. 3200 referatum./

XVI. Rák. /Cancer./

Csak 1953. júliusában indult. Az Excerpta Medica egyik legértékesebb szekciója, az alig áttekinthető carcinomára vonatkozó irodalom sokaságából évenként 12 füzetben mintegy 5500 válogatott referátumot hoz. A rákkutatásban, a rákellenes harcban érdekelttek számára szinte nélkülözhetetlen.

XVII. Közegészségügy. /Public Health, Socialmedicine, Hygiene./

Mint a szekció címéből is kitűnik, az egészségügyi kérdések egész sora tartozik ide: közegészségügyi és egészségügyi törvényhozás, preventív egészségügyi intézkedések, fertőző betegségek, egészségügyi szervezés, katonai orvostudomány, járványtan és megelőzés, trópusi betegségek, munkahigiene, száj és foghigiene, táplálkozás, élelmiszerellenőrzés, stb.

/Évi 12 füzet, kb. 4100 referatum./

XVIII. Szív és keringési megbetegedések. /Cardiovascular Diseases./

1957. óta jelenik meg, annak a kívánságnak eleget téve, hogy a cardiovascularis betegségekre vonatkozó kutatási eredmények, vizsgálati módszerek, összegyűjtve, egy helyen jelenjenek meg.
/Évi 12 füzet, mintegy 3800 referatum./

XIX. Rehabilitáció. /Rehabilitation./

Az 1958. júliusában indult szekció a rehabilitáció kísérleti, klinikai és végrehajtási szempontjaival foglalkozik. Más szekciókkal átfedései vannak és az egyes betegségekre vonatkozó rehabilitációs problémák részben ott is megtalálhatók.
/Évi 12 füzet, kb. 2800 referatum./

XX. Gerontológia és geriatría. /Gerontology and Geriatrics./

A szekció kiadását 1958. júliusában kezdték meg. A kísérleti gerontológia, a histológia, biokémia, anyagcsere, a belgyógyászat, pszihológia, elmekór-tan, ideggyógyászat, nemzőszervek, szerológia, daganatok, táplálkozás, stb., stb. problémákon kívül orvos-szociológiai vonatkozásokat közöl: társadalmi megelőzés, szociális magatartás, társaság, politika, stb.

E rövid áttekintés nem törekedett teljességre, mindössze az orvosi ismeretanyag egyik legjobb közvetítőjének, az Excerpta Medicának bemutatása volt a célja.

G e b r i Julianna

REFERÁTUMOK KÉSZÍTÉSE

ARNOLD, Ch.K.: The writing of abstracts.

IRE. Trans. EWS. 1961.4.3. 80-82. p.

/Műszaki Könyvt. Tájé. 1962.5. 74.p./

Szerző szerint valamely jelentés, beszámoló vagy tanulmány legfontosabb része a róla készült szerzői referátum. Bárki, aki egy kiadványt kézbe vesz, előbb átfutja a címeket, lapozgat, s végül egy cikket talál, amely őt közvetlenül érdekli. Ezt sem olvassa el elejétől végig; vagy csak a bevezetőt, vagy csak a végkövetkeztetéseket. Ha azonban a cikk szerzői összefoglalót tartalmaz, azt teljes terjedelmében elolvassa. Nem érdektelen tehát, hogy a referátum milyen módon foglalja össze a közlemény tartalmát. A jó referátum: nem csupán általánosságot tartalmaz, hanem a közleményben foglaltak részleteiről is tájékoztat; lényegében az eredeti közlemény miniatűrje, amely önállóan is megállja a helyét, vagyis az eredetitől elválasztva átveheti annak funkcióját: nem lehet túl hosszú, - terjedelme az eredeti mű mondanivalójához igazodjék, tartalmazza annak minden lényeges megállapítását: szövege egyértelmű, világos, olvasmányos legyen, - célját tévesztett az un. távirati stílus; azt emelje ki különös hangsúllyal, amit az eredeti is kiemel, de szerkezetileg nem kell szigorúan követnie az eredetit; helymegtakarítás céljából minden egységesen elfogadott és használatos rö-

vidítést alkalmazhat. - A referátum elkészítése sokkal nagyobb kifejezőkészséget kíván, és nehezebb stilisztikai feladat, mint bármely más prózai mű elkészítése.

K Ö Z L E M É N Y E K - H I R E K

BIBLIOGRÁFIA rovatunk megszűnik. Az OOK tájékoztató katalógusának anyagát ezentúl az Orvosi Hetilap két hetenként megjelenő mellékletében, a **H ó r u s**-ban találhatják meg az érdeklődők. Ugyanitt közöljük az OOK-ban készített és a beküldött fordítások jegyzékét is.

TOVÁBBKÉPZÉS. Az OOK havonta továbbképző előadásokat szervez a budapesti orvosi könyvtárosok részére. Az eddigi előadások a következők voltak:

- Októberben:** Dr. RÉNYI-VAMOS Ferenc: Az orvostudomány differenciálódása és az ebből adódó szakozási problémák.
- Novemberben:** Dr. SÁNDOR Róbert: A reumás betegségcsoport kiválása a belgyógyászatból. A reumatológiai bibliográfia szakozási kérdései.
- Dr. LÁNG Imre: Könyvtárosi gondok.

Decemberben: Dr. VÁLYI Edit: A stomatológia munkaterülete és szakozási problémái.

Dr. LÁNG Imre válaszolt a mult alkalommal felmerült és írásban feltett kérdésekre.

AZ ORVOSI KÖNYVTÁROS SZERKESZTŐBIZOTTSÁGA megkezdte működését.

Tagjai: Dr. SZÉKELY Sándor felelős szerkesztő, az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ igazgatója,

dr. FARAGÓ Lászlóné, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ osztályvezetőhelyettese,

FUTALA Tibor, a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtárososztályának munkatársa,

KÁLLAI László, az Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet osztályvezetője,

dr. RÉTI Endre a Budapesti Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtárának igazgatója,

dr. SCHULTEISZ Emil a Központi Állami Kórház igazgatóhelyettese és

TORDAY Alice szerkesztő, az Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központ munkatársa.

